

LUCEAFĂRUL

CULTURAL-SOCIAL

MURNU

**REVISTĂ PENTRU PROPĂȘIRE CULTURALĂ
ȘI ARMONIE SOCIALĂ**

Director: IOAN N. CIOLAN

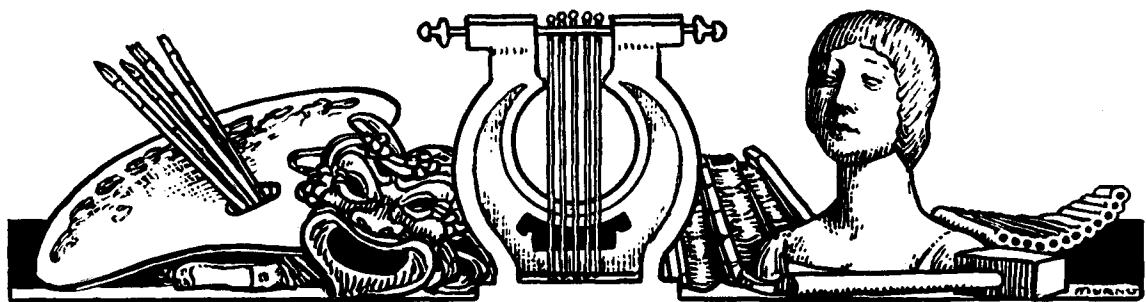
Redactor: PETRU OLARIU

**APARE LUNAR SUB AUSPICILE ASOCIAȚIEI
INVĂȚĂTORILOR DIN JUDEȚUL SIBIU**

ANUL I • OCT.-NOV. 1934 • No. 8-9

SIBIU, LA 15 NOEMVRIE 1934

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: SIBIU, STRADA HONTERUS No. 6

LITERATURA ȘI ARTA

Imnul nostru

I.

*Tot ce nizește spre sfere mai senine
Și 'n față noui puteri ne-aruncă,
S'atingem ținta, sigură, prin muncă
E idealul..., ce 'ntreagă ființa ne-o susține.*

*El e văpaea ce însuflește lutul;
E duhul cald ce se avântă,
E imnul ce deapurarea se cântă —
Cutreerând adânc necunoscutul.*

*O rază de nădejde de-ți stăpânește firea,
Încearcă să 'nțelegi c'ata este izbânda;
Nu căta să-ți pregătești osânda,
Căci numai prin nădejdi vei cuceri mărirea.*

*Când ținta ta începe să învie,
Prin fumul de deșertăciune,
Lucrează 'n sufletu-ți pre cum ai pune
În zori de zi unei clădiri o temelie.*

*În miezul temeliei o taină stă ascunsă
Și mintea ta vioae și 'nțeleaptă
Virtuțile sublime le deșteaptă,
Ca să pătrunzi enigma nepătrunsă.*

*Mai sunt și clipe, când te 'nvinge
Iluzia tristă de zădărnice,
Când caldă și puternica făclie
A țintei tale-ți pare că se stinge...*

*Ea, totuși, limpede-ți va sta în față,
Iar, dacă'n umbră e câte-odată
E că vederea ta e 'ntunecată
De lungul sbucium din viață.*

II.

*O clipă de revoltă îți aduce
Zile 'ntregi de remușcare
Și te pătrunde-atâta 'n fiorare
Prin cursul vremii cari se duce.*

*Și, chiar slăbit de astă luptă;
De vezi deșertăciune 'n câte-o faptă,
Nu te ispitii, căci iarăși te așteaptă
Chemări spre muncă ne'ntreruptă!!*

Nic. Nicoară-Dobârceanu.

Amintiri**Dascălul Chiperea**

Încerc, să-l prind în Țepeană, așa cum l-am cunoscut pe dascălul Chiperea, pe când eram vecini cu satele și ne întâlneam în după amiezile de vacanță săptămânală și să încirip din frânturile aducerilor aminte icoana frământărilor noastre de pe atunci.

Chiperea, pe lângă slujba de dascăl și cântăreț al bisericii, mai era și cel mai înstărit gospodar al satului. Avuse norocul, să moștenească dela părinți câteva jugăre de pământ, în cel mai mănos dric al hotarului. Pe acestea le-a dublat cu zestrea adusă de nevastă și pe urmă, le-a lărgit cu economiile de toate zilele, trăind o viață cumpătată și de continuă muncă rațională, deci spornică.

Abia descălecat pe plaiurile acelea, mi s'a vorbit despre dascălul Chiperea, ca despre un savant al ținutului, iar când se făcea amintire de averea lui, tovarășul de vorbă deschidea larg brațele și arăta orizontul ca hotar al moșiei lui. Se înțelege, că povestea era fantastică și exagerată în raport cu realitatea și mai mult se apropiau de adevăr cei cari spuneau: „e putred de bogat”.

Dar și aceasta constatare și apreciere putea suferi modificare, dacă s'ar fi raportat la alți mari latifundieri din ținut și nu s'ar fi tras paralela între Chiperea și între ceilalți colegi din județ. Aci, fantazia lumii era aproape în termen, căci pe când în brazda lui Chiperea, se întorceau roată patru pluguri și în ograda lui nu puteai călca de purcei și galițe, noi, cei mai mulți, oameni la începutul carierei, ne purtam bogăția în câte un cufăraș, cât o traistă de mână.

Fire de dascăl, pe cât era de bogat, pe atât era și de deschis la suflet. De aceea, casa lui Chiperea a ajuns cu timpul răscruce de drumuri, unde se întâlneau mulți cunoscuți și se legau prietenii durabile în popasurile ce se țineau un ceas, două, în drumul spre oraș, să răsufle vitele, iar drumeții să guste din merinzi în umbra frăgarului dela poarta dascălului din Pepeniște.

În căldurile de vară, drumeții își potoleau năduful cu apa, mereu împospătată din fântâna lui Chiperea, de gardina căreia

atârnau în cuie două, trei păhare cu toartă, să fie la îndemână ori cui se va abate din drum. Iar în zilele de moină tomnatecă și de geruri cumplite, în casa dascălului, unul intra, altul ieșia, ca dintr'un han primitor de oaspeți.

Din aceste motive și multe, altele, cari îmi vor scăpa, să le prind, Chiperea era cunoscut și prețuit într'un cerc larg, cu diametrul atât de lung, cât țineau întinsul drumurilor, cari se încrucișau în fața casei lui. N'a fost preot, învățător, notar sau alt fruntaș în ținut, care având drum prin satul lui Chiperea, să nu-i deschidă poarta, dacă nu cu alt zor, cel puțin să-i dea bună ziua dascăliței și să se pună bine cu ea, pentru alte zile de restriște.

Prin contactul cu atâta lume, dascălița, care a fost fată fără multă învățătură, câștigase multă rutină de-a cunoaște oamenii și-l cântărea pe fiecare din ochi, că rar, când părerea și judecata ei da greș. Las' că a și avut dela cine se cuminți într'atâta. Chiperea n'a fost omul, care s'a lăsat, să cadă pe tânjala plugăriei, în paguba slujbei de dascăl. Nu!

Slujba o ținea slujbă și cu ale moșiei se ocupa numai în timpul liber. Și atunci, nu i se robea, ci o conducea numai din ochi, cum spunea adeseori: „Măi, ochii mei fac mai mult, decât încă două pluguri în brazdă”.

Având din ce plăti, de pe masa lui nu lipseau ziarele, revistele și puținele cărți, cari puteau eși din tiparnițele românești. Și în casa lui se înfiripau discuții, se cerneau idei și se frământau planuri de rezistență națională, așa că Chiperea era numărat între cei mai tari stâlpi ai românismului. Pentru asta, doamna Chiperea era mândră și devenise și ea o aprigă apărătoare a naționalismului integru și fără oscilații.

Câte odată, — rar, dar cu vârf și îndesat, — se vorbea, că în casa lui Chiperea se încingea câte un chef, care începea cu un păhăruț de rachiu fiert cu chimen și se sfârșea de către ziuă, cu vadra de vin pe masă, din care scoteau cu ulcelele, care, cât îi putea răbda șerparul.

Spuneau unii, cari cunoșteau oamenii, că la astfel de prilejuri, dascălul Chiperea era de-o veselie feroce. De cum simțea, că puterea vinului i s'a urcat în cap, izbea cu pumnul în masă, de se clătinau păharele și sbiera cât îl ținea gura: „cine-i român, să țină cu mine“. Și rostogolea pahar după pahar, ca și cum le-ar fi turnat în fântână, iar oaspeții, trebuiau să facă la fel, altcum riscau să se trezească cu sticla în frunte. Mai avea patima, ca să ridice mesenii în picioare, să se prindă pe după cap și să joace hora în jurul mesei, iar de încheiere să cânte „Deșteaptă-te române“. Când alcoolul își arăta efectul și frunțile nu se mai puteau ținea în sus, ci numai sărutând masa, venea rândul dascăliței, să dreagă lumea cu ciorbă de pui, în care nu uita să pună, cât mai mult borș.

Nu știu, dacă și aci n'a lucrat mai mult gura lumii cu fantaziile ei, decât adevărul, căci de verificat nu s'a putut verifica pe teren.

Când l-am cunoscut, Chiperea era trecut de miezul vieții. Pășise larg peste vârsta de cincizeci de ani. Dar, cum nu prea cunoscuse greul grijei zilei de mâine. nu-l puteai judeca mai mult ca de patruzeci, patruzecișicinci. Cele câteva fire de mesteacăn, rătăcite în negrul capului, îi dădeau o înfățișare de om serios, iar bronzul obrazilor îi trădau sănătatea, cu care se mândrea mai mult decât cu averea.

Nu era de statură înaltă, dar nici scund nu-l puteai clasa: cum îi stă omului mai potrivit. Bine legat, avea un chip plăcut, atrăgător.

Dar nu aceste trecătoare daruri erau bogăția personală a lui Chiperea, ci sinceritatea cutezătoare, sălbatecă uneori, cu care spunea oamenilor și lucrurilor pe nume. Nu ținea nimic ascuns, ci dădea frâu liber gândirii în mod spontan, fără ocolișuri, fără ascunzișuri.

Nu se lăsa periat de nimeni, dar nici el, n'ar fi avut, pentruce-i în lume, slăbiciunea de-a peria pe altul. Era străin de astfel de umiltoare deprinderi.

— „Hei dragă coleg“, — vru să-și descarce odată sufletul, stând de vorbă în cer-

dacul răcorit de vița de vie, — „ești tânăr, dar nu-ți doresc să treci, prin câte am trecut eu“.

Mă așteptam la o spovedanie amară, la un pomelnic de întâmplări, dar glasul i se curmă de-odată ca tăiat de briciu. Peste față îi trecu un noursă de întristare și privirea îi fugi spre ograda aurită de soare:

— „Ioane, să nu te mai prind, că bați boii“.

Și ca scuturat de un gând negru, sări cu vorba în altă parte.

— „Lucru de căpetenie, filozofia vieții de dascăl e, ca mai întâi, să câștigi dragostea, încrederea, prietenia satului, a mulțimii. Asta e cheia, cu care îți vei deschide drumul, calea ușurării în lupta ce vei duce-o. Fără acest câștig, toată sdroaba va fi zădarnică. Poți fi cel mai mare pedagog și educator, poți îngărămădi în mintea copiilor cea mai aleasă învățătură, dacă nu vei simți la spate propteaua prețuirii oamenilor din sat, și se vor nărui odată toate visurile, ca niște castele din carton. Rădăcini adânci și sevă îi trebuie pomului ca să crească, să rodească“.

În acele zile, era la ordinea de discuție în ziare, reviste, adunări dascălești subiectul, destul de important: cum își poate învățătorul menține și câștiga autoritatea?

În fața acestei deslegări, s'a fost împărțit oastea dascălească în două tabere: deoparte, bătrânii cu bagajul experienței lor, de alta, noi, tinerii cu muniția ideilor avansate.

— „Între noi, bătrânii și între voi tinerii, este o mare deosebire de-a judeca și soluționa aceasta chestiune“, — luă firul Chiperea.

— „Voi separați încrederea, simpatia mulțimii de autoritate, — vaza, bat-o apele, — când ea, nu e decât una și aceeași. Credeți, că din ce vă arătați mai bătoși, atotștiutori, rezervați și izolați de frământările mulțimii, cu atât vă ridicați mai sus în ochii lumii?“

Greșită judecată. Măi tinere, mulțimea nu se va ridica la tine, va trebui să te cobori tu la ea, dacă nu vrei să rămâi în gol, în singurătate. Și să te ferească Dumnezeu, de-a te simți singur, în satul cu oameni“.

— „Asta-i așa, dar autoritatea“.... dau, să zic și eu ceva. Chiperea însă îmi rătăză scurt vorba:

— „Ce autoritate, măi, omule? Ce autoritate? Nu te salută Toader al Fudulului? Salută-l tu pe el, căci nu vei pierde nimic. Te-a clevetit gura satului? Nu căuta de unde a improșcat noroiul, căci tot nu vei putea astupa aceasta gură rea. Fă-te, că n'o auzi și se va opri dela sine. Dacă umbli printru scăieți, ți-se vor acăța de haină și lumea nu va spune c'ai umblat pe drum bun”.

„Oprește-te cu omul la vorbă, coboară-te în sufletul lui și nu nesocoti văltoarea ce-o vei descoperi. Un cuvânt de alinare, de îmbărbătare, un sfat, o îndrumare și un cuvânt bun va găsi gura ta să rostească. Privește și vezi în fiecare om un semen al tău cu bucurii, întristări, griji, năcazuri și te caută pe tine însuși în acel semen și o să simțеști cum se urcă și te ridică scara autorității”.

Și multe, foarte multe mi-a înșirat dascălul Chiperea în aceea după amiază de Mai înflorit și însořit, fără să știe, că mi-a ținut cea mai prețioasă lecție din câte mi s'a dat, să ascult până atunci.

Pe când Dealul popii își așternea umbra, peste luncile imbalzamate, Chiperea mă însoțea pe ulițele satului spre poteca cea mai scurtă a câmpului, care să mă reîntoarcă acasă, dar între străini.

La o cotitură de drum, câțiva țărani se trudeau în alinierea și bătutul unor stâlpi de gard.

— „Bun lucru”, se grăbi Chiperea spre ei.

— „Mulțam D-Voastre”, se obli ră oamenii de spate, ridicându-și pălăriile, căzute pe ceafă.

— „Apoi, norocul tău, măi Gheorge, nu vezi, că cei doi stâlpi, dela mijloc, sunt plecați spre vecin, în afară? S'or corli scândurile și te trezești cu pălanul desfăcut”...

Oamenii se îmbulziră în Chiperea și chiorându-se în lungul miezuinei, constatară într'un glas:

— „Că bine zice domnul învățător. Par' c'am fost cu ochii legați”.

— „Oar' ce-i de făcut?”

— „Fugi la mine, acasă, cere frânghia de rufe, să-i tragem în linie dreaptă”, porunci Chiperea, ca și cum vorbea unor elevi.

Gheorghe, un tânăr însořit, se'nturnă'n călcăie și cât ai fuma o țigară, stâlpii erau în linie, ca niște soldați la raport.

— „Mulțam D-Voastre”, se achită Gheorghe, când ne urnirăm din loc.

— „Cu sănătate, oameni buni”, încheiă vorba Chiperea.

La o aruncătură de mână, însoțitorul meu, întinse capul peste-o portiță, abia animată în țâțâni:

— „Acasă, cumetre? Cum îi mai e boului?”

— „Mai bine, Doamne mulțumescu-ți”, se auzi un glas de după căscioară. Și un bărbat voinic zori spre noi, aducându-și pletele în rând:

— „Mulțam D-Voastre, cumetre... Dumnezeu, să vă țină... I-am vârit cocoșele în gură, cum m'ați învățat... Și-acum îi vesel, a început să rumege... Da' poftiți o leacă în casă”.

— „De alt dată, cumetre. Acum, petrec pe dumniului până'ntre hotare, să-i arăt poteca cea mai scurtă... Pe drum, îi ocol mare”.

— „Dacă nu-i cu supărare, mă duc io, cumetre, să nu vă mai osteniți D-Voastră”, se îmbiă țăranul bucuros.

Dar n'a primit Chiperea.

— „Vezi, asta-i autoritatea”, — prinse vorba Chiperea, când am dat cu piciorul în largul câmpului. Asta-i ceea ce voi, tinerii, o căutați în nouri, pe când ea e aici, pe pământ și ne împiedecăm de ea la tot pasul”.

Iar când să ne despărțim, bătrânul dascăl se aplecă la urechea mea, ca și cum am fi fost într'o adunare și mi-ar fi sugerat o idee, aproape pe șoptite mai spuse.

— „Și mai este ceva... Dar, vezi, fiindcă e greu de realizat, n'o poți sbiera în gura mare. Ar mai fi o cale, un drum: „să ai ce-ți trebuie, să nu tragi lipsa de urechi”. Și Chiperea, fără să mai adauge ceva, o luă spre casă, zâmbind. **Petrea Dascălul.**

Invățătorul

Fulgii cu haina lor imaculată se îmbrățișau zglobii în zarea întunecată a unei zile de iarnă, când cu pasul săltăreț, îmbrăcat în pardesiu-i decolorat de arșița verii și ros pe margini de o întrebuintare prea deasă, plecase cu numirea revizorului în buzunar, acolo, unde se simțea chemat la o viață nouă. Zăpada se topia strivită sub gheata lui cu talpa roasă și cu călcăile scâlciate, râdea par'că de voioșia lui, care se va spulbera la primul obstacol venit în cale.

Pasul sprinten arăta voioșia sufletului său plin de o impulsivitate nouă, pusă în slujba necunoscutului. Fulgii ce cădeau alene, dar regulat pe fața lui osoasă, nu-l conturbau din voioșia lui meditativă ce o avea dela plecare. Din când, în când, mâna se ridica pentru a alunga de pe față un fulg, ce se încăpățina să mai întârzie la dogoarea unui foc ascuns, ce se citea pe fața lui de culoarea macului înflorit.

Flueratul ascuțit și strident al trenului îi abate pentru un moment gândul din lumea viselor meditative, pentru a reveni imediat la ele. Uruitul ritmic al trenului îl acompaniază așa de bine în goana viselor lui spre necunoscut. Inconștient, viața lui de elev, cu toate idealurile ce și le-a făurit zi de zi, oră de oră, stăruie mereu și este analizată de zeci, de sute de ori. Fiecare plan, gând, idee, e sfâșiată, analizată, căutându-i folosul pentru acei în slujba cărora o va pune. Persoana lui s'a contopit cu idealul făurit și hrănit cu însuși ființa lui. El se simte un colos menit de a revoluționa o societate, de a o ridica la prosperitate, la o putere de vitalitate mai mare. I se păreau minutele ani, devenea nerăbdător. Era farmecul necunoscutului, ogorului pe care îl va desfeleni și unde va arunca prima sămânță câștigată cu atâta trudă.

Cei 6 km. ce trebuia să-i facă pe jos, până la locul unde avea să-și pună în aplicare idealurile lui, nu-l înspăimântau. Cu pasul voinic — al celor 20 de ani ai lui — cu servieta în mână, unde zăceau alături de

o cămașe, câteva cărți, prieteni nedespărțiți; cu zâmbetul pe buze, pășea prin zăpada mare, dar moale, sub jocul nebnatec al fulgilor, ce cădeau cernuți de o mână nevăzută pe umerii lui ridicați. În valea cea mai apropiată, casele zăceau strivite sub povara omătului imaculat. Dăre de fum, lungi și regulate, se ridicau de pe satul ce părea adormit.

Casele priveau sfioase la trecătorul singuratec, ce trecea cu pas domol pe străzile largi, cu o mână în buzunarul pardesiului învechit și cu cealaltă legănându-și servieta, cu pălăria îndesată bine pe cap, pentru a acoperi urechile înroșite și înghețate de crivățul ce răbufnea din când în când, îi ziceau — cu un zâmbet obosit de anii ce au trecut lăsând urme adânci în spatele lor: — Bine ai venit.

Scoala murdară și cu salele pustii, fără un tablou pe pereții nevopsiți, este primul obstacol în realizarea idealurilor lui făurite cu atâta trudă. În fața acestei clădiri, cu privirea în jos, simțea cum totul se prăbușește cu un șgomot asurzitor, simțea, că toate planurile lui au fost clădite pe nisip și că aici va avea de lucrat cu totul altfel decum plănuse, se simțea mic de tot în nemărginirea zării,

Venirea lui în această lume nouă n'a produs nici o bucurie, cum s'a așteptat. Viața se scurgea în ritmul ei regulat și cronometric. Slăbuț și zgribulit trecea mereu gânditor pe străzile satului, privea la vârtejurile vântului ce se formau în mijlocul străzii, privea pușinii copii, ce se jucau în zăpada moale fără a scoate o vorbă. Se părea că totul e mort și că sufletul lui acum va mai bate, va mai pulsa din energia acumulată, pentru a intra în făgașul monoton al satului. Cu capul plecat mai tare și umerii gârboviți, el trece mai departe, dispăre după colțul străzii urmărit de întrebarea?

- Cine este?
- Invățătorul.

George Nistor,
invățător.

Învățământ - Educație

Munca închinată idealului

Activitatea omului, obișnuit, are două fețe, care se întregesc: una teoretică, alta practică; una se menține pe planul idealului, cealaltă pe planul realizărilor efective; una înseamnă postularea, cealaltă executarea faptei. Și una și alta este la fel de necesară pentru propășire.

Au fost epoce, când era în mare cinste munca teoretică, activitatea gândirii. Au urmat altele — și azi ne găsim în una asemenea, — când se dă mare atenție realizărilor practice. Un produs al unei munci istovitoare de speculație, dacă nu-și găsește imediată aplicare în lumea materiei, după mentalitatea modernă, nu este vrednic de băgat în seamă. Am ajuns, să fim așa de mult robi ai acestei mentalități, încât credem, că singură materia ne poate servi drept platformă pentru ascensiunea spre o viață mai superioară.

Datorită acestei deviații a spiritului omenesc, se constată o tendință către viața exensivă, către superficialitate și variație, spune filosoful O. Spengler. În locul gândirii creatoare, predomină sentimentul ușuratec, care de multe ori merge până la degradarea absolută a vieții.

Un alt gânditor mare, care găsește, că spiritul vieții europene a apucat o cale greșită este indianul Rabindranath Tagore. El afirmă că mașinismul zilelor noastre ne secătuește în mod treptat izvoarele vieții și ne răpește bucuria de a trăi.

Și într'adevăr, noua orientare a spiritului omenesc spre un utilitarism feroce, a

deslănțuit o serie de complicațiuni, cari pun viața socială într'un greu impas. E necesară o reechilibrare a acestui spirit, pentru ca să se ajungă la o asanare a vieții sociale.

Ceeace e dureros în această lume, care se închină numai banului, vizând materialitatea lucrurilor și care are ca ideal de viață sensualismul, — este, că cei mai aleși fii ai societății, preoți, profesori și învățători sunt neglijăți, pentru ca în schimb, să fie avantați producătorii lucrurilor imediat utile.

Se poate, că aceasta provine, și dintr'o anumită infirmitate sufletească ce avem de a nu putea cuprinde într'o privire sintetică rosturile permanente ale diferitelor funcțiuni sociale. Lucrul concret, utilul imediat și efemer cade mai repede sub observația noastră, decât realitatea sufletească, intangibilă, în perpetuă devenire, cu care lucrează dascălii și preoții. Valoarea sau non valoarea unui lucru concret este ușor observabilă, pe când activitatea spirituală a învățătorului este o muncă ce își dă rezultatul abia după decenii. Oamenii profesiunilor practice lucrează pentru moment, ceilalți clădesc viitorul. Produsul muncitorilor tehnici poate fi cântărit și calculat în mod exact, produsul muncii dascălilor depășește lumea contingentelor materiale și a legilor ei, fiindcă aparține lumii eterne a spiritualității.

Iată ceeace trebuie să le dea tărie și mângăiere dascălilor în apostolatul lor. Slujitori devotați ai ideii, ai idealului, prin ei triumfă binele și adevărul în lume. Și oricât folos ar aduce tehnica și activitatea economică,

ideea servește drept îndreptar în drumul spre progres. Ea e asemenea unei lămpi — după Schopenhauer, — care luminează calea voințelor hotărâte pentru acțiune. Primul pas spre progres s'a făcut atunci, când omul primitiv a început să se desfacă de nebulozitatea instinctului, să-și arunce un gând abia răsărit peste clipa prezentului, să scruteze noi posibilități de existență pentru viitor și să încerce realizarea lor. De atunci și până acum s'a parcurs o distanță imensă, fără îndoială cu trudă și sacrificii.

Triumful jertfelnic al vieții unor gânditori geniali poate ilustra în mod concludent teza, că la baza oricărei propășiri stă ideea afirmată în mod viguros de către un erou social.

Exemplele pot fi luate, fie din viața religioasă, începând cu Isus, care a reclădit o lume, ce era în decadentă, pe baze noi și atât de durabile, încât, după mii de ani rămân nesdruncinate, — fie din viața socială laică.

Socrate, marele învățător al antichității, gânditorul drept, care cel dintâiu dă o temelie științifică moralei, este silit să bea cucută, sub acuzația, că vrea să ruineze moravurile. Dar învățătura sa triumfă, iar posteritatea l-a răsbunat, asigurându-i nemurirea, pentru strălucita-i activitate de dascăl, de înțelepciune. Istoria ne prezintă mulți asemenea apostoli, cari au servit o idee mare cu tenacitate neînfrântă până la martiraj. Giordano Bruno, filosof al Evului mediu, este condamnat la moarte prin rug, de Biserica inchizitorială, pentru că îndrăsnise, să afirme infinitatea lumii, singura în măsură să justifice infinitatea puterii lui Dumnezeu. A fost un martir al ideii, al adevărului. Gândirea lui a fost un pas înainte pe drumul progresului.

Un exemplu admirabil de ceea ce înseamnă genialitate creatoare, nerecunoscută de spiritul oficial, refractar înoirilor este J. J. Rousseau, marele pedagog, literat și filosof al sec. XVIII-lea, bohemul vagabond, care este creator de epocă. În timp ce opera sa scrisă era condamnată la ardere, iar autorul izgonit din țară în țară, volumele acestei opere scăpate de distrugere, erau

închiriate (fiindcă nu se mai puteau cumpăra nici pe prețuri fabuloase) cu săptămâna, ziua și chiar cu ora și citite cu aviditate. Și în timp ce autorul neavând unde să-și mai plece capul, cerea adăpost la închisoarea din Geneva, ideile sale fermentau viața socială europeană, pregătind-o pentru revoluție și pentru o nouă structuralizare bazată pe temeuri mai democratice. Iată triumful deplin al ideii, în ciuda tuturor zăgazurilor formelor tradiționale. Căci într'adevăr, nu situația economică a fost aceea, care a determinat revoluția franceză, ci ideologia veacului, creată de ideologi ca Rousseau, Diderot și alții. Istoria ne arată lămurit, că cu un secol înainte de revoluție, situația economică în Franța era incomparabil mai critică, decât pe vremea revoluției și totuși atunci populația era resemnată, trăind cu ideea, că toate vin dela Dumnezeu.

Înțelegând importanța activității ideologice în general, ne putem da seama, de rolul covârșitor al preoților și învățătorilor în ideologia satelor, pe care ei o crează și o alimentează în sensul unei bune rânduiri a vieții sociale și naționale.

* * *

Am stăruit mult asupra influenței ideilor și în genere asupra laturei teoretice a muncii, pentru că după cum am arătat mai sus, spiritul modern arată o vădită preferință spre sensualism, utilitarism, materialism. Supleța corpului este pusă mai presus decât cea a spiritului, de aceea sporturile de tot felul îl absorb, complect, pe omul modern, nelăsându-i timp pentru preocupări spirituale, iar goana după plăcerile materiale și brutale ale vieții îl lipsesc de sentimentele nobile, de gingășia sufletească, care singure dau măsura adevăratei vieți superioare. Prin urmare, se impune o reechilibrare a sufletului omenesc, o refacere a unității sintetice a lui, printr'o cultivare temeinică și intensivă a însușirilor sufletești, alături de cele fizice.

De fapt, munca adevărată, creatoare de noi valori, este aceea, care se manifestă sub ambele forme, atât teoretică, cât și practică. Formula care înfățișează maximul de randament energetic, atât pentru individ, cât și pentru societate și maximul echilibru pshi-

hologic, este a pune în mod sistematic cea mai mare inteligență în acțiune și cea mai intensă activitate în serviciul inteligenței.

Ea împacă, într'o sinteză vie toate doctrinele vechi și moderne, care nu sunt de fapt decât aspecte parțiale ale activității umane. Cea mai bine cultivată inteligență, pusă în serviciul celei mai devotate munci constructive, este deviza pentru toate ramurile de activitate ale societății. Această unire a ideii cu forța brută, în lumea înfăptuirilor reale, este mijlocul oricărui progres. A ști, a vrea, a putea, iată la ce se rezumă metoda de lucru a omului.

Munca, ori cum ar fi, este singura justificare a vieții. Fără considerare de bogat sau sărac, orice om este dator să muncească, fiindcă toți suntem debitorii societății, toți ne bucurăm de invențiunile, de străduințele și produsele științifice și artistice ale înaintașilor noștri. Prin muncă, omenirea s'a ridicat din starea animalică, păcătoasă și sălbatecă pe o treaptă de viață spirituală, care îi permite să domine peste toate celelalte vieți și să trăiască în confort și bunăstare.

Munca structurează viața societăților și disciplinează viața individului; ea ne învață ordine și prevedere. Prin muncă continuă, constructivă, omul, zi cu zi, se creează pe sine. Este cel mai bun mijloc de reconfortare și înălțare sufletească.

Munca este sfântă, este rugăciune, spuneau cei vechi și cu drept cuvânt, căci omul care se dăruiește pasiunii muncii, uită de toate năcazurile și meschinăriile vieții,

Nu există o umilință a muncii, după cum greșit s'a crezut în unele timpuri. În vârtejul

vieții sociale de azi, când se întâmplă o răsturnare a valorilor și când existența fiecăruia este pusă la grea încercare, trebuie să se afirme cât mai hotărât acest lucru.

Oricât de modest șurub ar fi cineva în mașinaria vieții sociale, trebuie să fie mulțumit, că îndeplinește un rol al ei și prin urmare își are rostul său în lume. Valorificarea omului nu trebuie făcută după ierarhia ce ocupă în angrenajul societății, ci după felul cum știe să-și îndeplinească misiunea, oricare ar fi. E mai vrednic de stimă un pantofar, care își practică meseria cu înțelegeră, decât un filosof prost sau un medic nepriceput. Această credință trebuie să pătrundă în spiritul social, pentruca să fecundeze acolo noi concepții de viață. Numai așa vom putea ajunge, să ne săltăm din haosul în care ne sbatem și care a fost creat în bună parte de nepriceperea incompetenților, cari au deținut și dețin diferite funcțiuni.

Pentru o ameliorare a situației, se cere deci să fie pus fiecare la locul potrivit, unde poate munci cu bune rezultate. O repartizare rațională a muncitorilor după posibilitățile lor de producere și creație și munca idealistă, metodică și constructivă făcută cu pricepere și perseverență este deviza vremurilor noi și în spiritul ei trebuie să se formeze generația de mâine. Iată programul de lucru al dascălimii, crezul lor de toate zilele.

El este cuprins în lapidarele cuvinte ale apostolului muncii Carlyle, care după propria expresie formează ultima evanghelie a lumii: „Cunoaște-ți munca ta și fă-o!”.

T. Vâjdea.

Cinematograful ca mijloc de instrucție și educație școlară

Tehnica modernă a pus la dispoziția omului o serie întreagă de mijloace, care-i ajută, să stăpânească și să exploateze natura mai bine, mai ușor și i-a creat posibilități multiple de comoditate și distracții. Ultimele inovații tehnice și-au găsit aplicații în domenii, în cari nici nu te-ai fi gândit.

Știința educației nu a rămas mai pe jos. Atât în educație cât și în instrucție au fost aplicate creațiile tehnice moderne cele mai noi. Nu amintesc decât pe cele mai caracteristice din acest punct de vedere. În învățământul limbilor vii s'a introdus în foarte multe școli și instituții particulare de

învățământ, patefonul. Aceasta pentru avantajul lui incontestabil că nu obosește și pentru că aceeași formă de expresie poate fi pronunțată exact în aceeași formă de nenumărate ori. S'a încercat să se pună și aeroplanul în slujba instrucției. In special, în Geografie, pentru formarea noțiunii de relief, hartă, etc., nu se poate un mijloc mai practic. Ridicând pe elev deasupra unei regiuni și dându-i posibilitatea să privească de sus, el își dă seama, că o hartă nu este decât o redare în mic a ceea ce el vede în mare. Pe o scară mare se aplică și s'a aplicat însă cinematograful, atât pentru scopuri instructive, cât și pentru cele educative.

Preocuparea forurilor școlare în direcția aplicării cinematografului în școală datează încă din primii ani de după război. Rezultatul a fost, că încă în anul 1927 s'a ținut la Basel (Elveția) o conferință europeană a filmelor școlare, la care au participat 150 delegați din 21 state. Conferința a decis pe baza rapoartelor delegaților, să organizeze un comitet permanent de acțiune cinematografică școlară, care să se pună în legătură cu Biroul internațional al muncii de pe lângă Societatea Națiunilor în vederea unei strânse colaborări. Ea a mai însărcinat vre-o zece comisiuni, cari să se ocupe cu diferite chestiuni din acest domeniu, cum e pregătirea metodică a corpului didactic pentru a se putea folosi de filme, psihologia filmului, statistica filmului școlar, alegerea aparatelor de proiectat, repartizarea filmelor după gradele școlare, fabricarea filmului. Tot aci, la Basel, s'a stabilit ca viitorul congres al cinematografului educativ și didactic să se țină la Roma. Acest congres s'a și ținut anul acesta, între 19—25 Aprilie. Au participat peste 400 delegați din 40 țări. S'au discutat trei categorii de probleme: 1. *Învățământul*: învățământul școlar și cinematograful, învățământul tehnic și profesional și cinematograful, metodică învățământului prin cinematograf, psihologia copilului în legătură cu cinematograful, viața agricolă și cinematograful. 2. *Educație*: igiena și prevenirea socială, educația poporului, economia banului, probleme în legătură cu răspândirea filmului didactic și educativ. 3. *Cinematograful și documentarea asupra vieții po-*

oarelor: influența cinematografului asupra mentalității popoarelor, contribuția cinematografului la cunoașterea și înțelegerea reciprocă dintre popoare, îndrumarea tineretului și cinematograful. Tot în acest congres a fost însărcinat Institutul internațional al cinematografului, cu sediul la Roma, să studieze posibilitatea publicării unui jurnal cu vești din toată lumea, în vederea înțelegerii și colaborării reciproce dintre popoare. A mai cerut ca guvernele să creeze institute naționale pentru cinematograful educativ.

Ce s'a realizat în țările participante la acest congres, în curs de 7 ani, este cea mai bună dovadă de eficacitatea și importanța filmului școlar. În *Anglia* s'a procedat foarte metodic. Pentru a se putea constata rostul lui și pentru a se putea adopta cerințelor școlare și psihologiei copilului s'au făcut anchete pe bază de chestionar, experiențe cu elevii și cu profesorii. S'au rulat filme de natură științifică, educativă, istorică, etc., iar la urmă s'a cerut părerea profesorilor referitor la cel mai bun mijloc de aplicare a filmului la învățământul actual. Tot așa au fost chestionați elevii asupra impresiilor cu cari au rămas și asupra profitului intelectual cu care s'au ales. În *Statele Unite* atenția celor preocupați de această problemă s'a îndreptat spre construirea unor aparate tip apropiate necesităților școlare. Atitudinea se explică nu atât prin convingerea necesității acestui nou mijloc de instrucție, cât prin spiritul comercial al Americanului. „Departamentul educației” prezenta un debușeu important pentru aparate de natura aceasta. Marile case de furnituri și material cinematografic, cum e Kodak, Radio Corporation of America, Westen electric au luat asupra lor această chestiune. Filme foarte bine elaborate, atât din punct de vedere tehnic, cât și instructiv au fost puse la dispoziția instituțiilor culturale, școlilor primare, secundare și universitare. „Operația cesariană” a doctorului de Lee, „Principiile acustice” a lui Harvey Flechter, filme de educație sportivă au ieșit din fabricile acestora. În anul 1931, universitatea din Chicago a încercat, să fixeze un program întreg de lucru, în

special pentru trebuințele universităților. O parte din filme au și fost elaborate și date folosinței publice. În *Germania* cinematografele sunt obligate prin lege să ruleze în fiecare ședință un film educativ. Filme de popularizare științifică, de călătorii în Indii, pe Ocean, etc., au ieșit datorită acestei măsuri. În *Olanda* aproape fiecare școală dispune de un aparat pentru rularea filmelor mute sau chiar și a celor sonore. *Societatea Philips* a alcătuit o întreagă colecție de filme școlare. *Burdet* și *Moll* au dat la iveală filme din domeniul științelor naturale, ale învățământului medical, etc. În *Cehoslovacia* remarcăm filmele lui *Enicka* asupra vieții plantelor. În *Elveția*, doctorul *Imhoff* conducătorul institutului din Basel, al cărui rol internațional în problema aceasta e cunoscut, a scos serii de filme educative și instructive. În *Franța*, primii cari au încercat realizarea filmului didactic au fost *J. Brérault*, *Cantagrel* și *J. Benoit-Lévy*. *J. Brérault*, institutor la o școală primară din Paris a întrunit 4 filme pentru folosința didactică în școala primară: 1. *Marea*, film mut, care aduce înaintea ochilor elevilor fenomenele ei specifice: mările, formarea valurilor, procesul roaderii litoralului. 2. Noțiunea *hărții*. Formarea ei întră foarte greu în mintea elevului. El nu-și poate închipui cum un teren mare poate fi cuprins pe o bucățică de hârtie. Proiectând ascensiunea unui balon, dă pe pânză treptat trăsăturile din ce în ce mai schematizate ale panoramei în așa fel, încât copiii se conving de fapt. 3. *Bretania* dă harta provinciei, tipurile locuitorilor, gospodăriile lor, ocupația. 4. *Cum funcționează o mașină cu vapor* ne rulează acțiunea de ansamblu a mecanismului, arătând locul fiecărei piese în repaos și în mișcare. Aceasta o dă atât proiectând imaginea mașinei în întregime, cât și numai în crochiu. Fiecare film durează 10—12 minute. Pentru învățământul tehnic a elaborat *Cantagrel*, iar pentru învățământul medical universitar *J. Benoit-Lévy*.

La noi, întreaga chestiune a filmelor didactice școlare o are Casa Școalelor în mână. S'a încercat, la Arad, sub conducerea dlui profesor V. Bobescu, încă din anul 1927 să realizeze filmul didactic român. S'au și turnat vre-o 5 filme: 1. Vizita familiei regale la Timișoara. Expoziția zootehnică din Banat. 2. Desvelirea monumentului Lupoaiței din Timișoara. 3. Industria marmurei (Carrara românească) din Ruschița, jud. Severin, aplicarea ei în arta sculpturală. 4. O excursiune dela Brașov la Sinaia: farmecul Carpaților noștri. 5. Lemnul; exploatarea pădurilor din jud. Arad și Timiș și industria lui modernă în Arad și Pâncota. S'a cerut atunci sprijinul oficialității. S'au primit promisiuni multe, a căror împlinire însă nu s'a văzut.

Cum s'ar putea intensifica răspândirea filmului educativ și instructiv școlar? La orașe problema se simplifică mult. Intrucât Casa Școalelor dispune de filme didactice foarte bune, s'ar putea aranja la un cinematograf din localitate asemenea proiecțiuni, pentru școlile primare și secundare separat. Rularea filmului va fi precedată și însoțită de explicațiile necesare, de către un învățător sau profesor. În ce privește cheltuelile împreunate cu aceasta vor fi acoperite din o taxă minimă pentru fiecare elev. Pentru copiii lipsiți de mijloace vor achita taxa comitetelor școlare ale școlilor respective. Problema e mai complicată pentru sate, unde nu sunt nici aparate de rulat filme. Pentru acestea, se pot procura pe un preț relativ redus aparate ușor transportabile, pe grupuri de sate. În cazul cel mai rău să fie un aparat pe județ. O serie de învățători vor fi introduși în manipularea aparatului. Acestora li se va încredința rularea filmului și eventual și explicarea lui. Inceputul se va lovi de multe inconveniente neprevăzute. Un lucru bun însă merită jertfă și muncă.

I. Bologa.

Geografia în școala primară

Rândurile de față mi-au fost sugerate de o constatare făcută, nu de mult și anume, că foarte mulți dintre învățători, predând Geografia României la clasa III-a, se țin morțiș de ordinea arătată în manual, cu privire la rânduiala ținuturilor. Și mi-a fost dat, să văd învățători, cari în Transilvania încep cu Banatul înainte ca elevii să cunoască propriul lor ținut, iar în Bucovina am văzut deasemeni predându-se întâiu Banatul.

Așa este în manual, mi se motivă cu multă convingere.

Ba încă, un învățător îmi spunea că a fost muștrat de un inspector, autor de manuale, că a început cu ținutul respectiv și nu cu Banatul.

Dacă într'adevăr se găsesc astfel de inspectori și autori, e destul de rău pentru școala noastră. Este însă tot așa de rău că se găsesc învățători și încă de cei tineri, cari uită un principiu didactic esențial: „Să pornești dela aproape la departe; dela cunoscut la necunoscut“.

Conform acestui principiu, accentuat foarte mult în ultima vreme, în care s'a desbătut foarte mult problema regionalismului educativ, oricare învățător trebuie să predea mai întâiu ținutul în care locuiesc copilașii. Numai după ce vor cunoaște în întregime și cât mai bine pe acesta vor trece la cele înconjurătoare.

Faptul că programa și manualele, cari sunt întocmite pentru țara întreagă, fixează o anumită ordine, nu ne îndreptățește pe noi a nu pune de acord cerințele programei cu interesele locale, ușurând predarea învățământului și asigurând reușita educației prin instrucțiune. Când vom avea programe întocmite pe regiuni și manuale, cari țin seamă de cerințele acestea, vor vedea cei cari se țin scaiu de ordinea din manual, că avem dreptate.

Și este foarte natural ca, pornind dela județul învățat în clasa II, să lărgim cercul de cunoștințe spre a cuprinde ținutul respectiv, iar apoi să trecem la ținuturile vecine, chiar dacă Banatul va ajunge, pentru

cei din Bucovina, Moldova, Basarabia, — cari se predau ca un singur ținut, — în coadă, deși manualul îl prevede în frunte.

O altă observare ce am de făcut, cu privire la predarea acestui obiect este că mai peste tot, învățământul geografic se mărginește încă la cunoașterea, mai mult s'au mai puțin amănunțită a geografiei fizice, neglijându-se cea economică și mai ales legăturile comerciale dintre țări, cari condiționează în mare măsură dezvoltarea luată de unele ținuturi sau țări.

Să luăm un exemplu: Ce-ar fi fost azi multe țări din celelalte continente, dacă nu erau coloniile europene? Cum s'ar fi înfățișat chiar Japonia, dacă nu era influențată de cultura europeană? Organizarea economică a Danemarcei nu este în strânsă legătură cu piața engleză, căreia îi trimite porcii pregătiți pentru cerințele ei (baeon) ouăle, pasările, untul, etc.?

Și dacă în Olanda nu se află o palmă de pământ nelucrat, nu se datorește și faptului că aceiași piață absoarbe cantități de produse enorme? Sau, dacă în Jugoslavia nu poate fi pusă o problemă agrară ca la noi, nu se datorește și faptului că acolo marii bogătași sunt crescătorii de porci, nu moșierii, iar creșterea porcilor deși în strânsă legătură cu producția e legată și de piața de desfacere?

Dar venind la noi, care ar fi pentru noi, valoarea Dobrogei, dacă ne-am gândi numai la produsele ei, nu și la rolul ei de poartă la Mare, mai ales pentru timpul iernei, când Dunărea este înghețată?

Deci este necesară cunoașterea amănunțită a legăturilor comerciale, care contribuie la dezvoltarea economică și ca atare se pune și problema căilor de comunicație, obișnuind pe elevii din cl. III—VII să se poată orienta cu îndemănare pe orice hartă a căilor ferate, fluviale și maritime. O astfel de hartă n'ar trebui să lipsească din nici o școală primară și secundară.

Deasemeni ar fi de dorit ca elevii noștri să fie îndrumați, să se poată orienta asupra piețelor bune pentru fiecare fel de produs,

asupra prețurilor, pentru a putea înlătura măcar o parte din pagubele ce au părinții aruncându-și marfa pe nimic speculatorilor, numai fiindcă nu cunosc prețul zilei și mijloacele de valorificare.

Să fim mai practici, asigurând sătenilor și un folos care i-ar lega sufletește mai mult de școală și i-ar face s'o îmbrățișeze cu

drag. Am ajunge pe încetul, să rezolvăm cu bine spinoasa problemă a absențelor școlare, care s'ar împuțina, când părinții ar înțelege și câștigul economic ce au dela școală.

Multe sunt de spus în legătură cu acest obiect și vom avea ocazia să revenim.

Cernăuți, 8 Nov. 1934.

P. N. H.

Școala primară și orientarea profesională

Societatea noastră de azi e complet desorientată. Plutește în atmosferă un veșnic murmur de nemulțumire. Nimeni nu e mulțumit de sine, de munca sa, nici de profitul ce-i aduce. Fiecare râvnește soarta semenului său, pe care o crede mai ușoară, mai rentabilă. Lipsa unei activități continue, perseverente, se observă în orice domeniu, atât cultural, cât și social sau economic. Peste tot aceeași muncă împrăștiată, aceeași nesiguranță, aceeași neîncredere. O cât de superficială observare asupra societății ne confirmă cele de mai sus.

Câți ucenici nu încearcă 2—3 feluri de meserii, până când în sfârșit se hotărăsc, să se aplice la una? Dar ce e mai trist, câți meseriași nu-și părăsesc meseria, după ce timp de 4—5 ani s'au străduit, s'o învețe și după ce alt șir de ani a profesat-o? Câți studenți nu-și pierd timpul trecând dela o facultate la alta, până se hotărăsc pentru una? Câți profesioniști nu-și disprețuesc profesiunea, considerându-și-o ca cea mai grea, dar mai puțin rentabilă și afurisindu-și urmașii ce vor încerca s'o continue?

O principală cauză a răului existent de care se resimte la noi, atât colectivitatea, societatea, cât și indivizii în parte, e fără îndoială lipsa unei instituții de orientare profesională. O instituție care să aibă de scop plasarea fiecărui individ la locul ce i-se potrivește mai bine conform aptitudinilor sale psiho-fizice.

A cere statului o astfel de instituție, cu ramificații în întreaga țară, deși astăzi atât de necesară, ar fi o imposibilitate, dată fiind starea lui actuală. Dar ceea ce nu poate să

facă statul, poate s'o facă, chiar și în mai mică măsură, școală și mai ales școală primară.

Fiecare om e dator, pentru a nu fi un parazit al societății în mijlocul căreia trăește, să se dedice unei cariere. Alegerea carierii la noi se face în mod foarte superficial și inconștient, dintr'un capriciu momentan, din îndemnul părinților sau pofta de câștig. Dar reușita într'o carieră intelectuală sau manuală depinde în cea mai mare măsură de anumite înclinări, de anumite aptitudini ale celui ce-o profesează. Toate acestea însă nu se au în vedere astăzi de nimeni.

Cine altul ar putea mai bine să observe și să descopere aptitudinile copiilor decât învățătorul?

Școala în cea mai mare măsură are posibilitatea să observe pe copil în timpul frecvenței sale, să-i cunoască înclinările și aptitudinile și să-l îndrepte spre profesiunea care corespunde aptitudinilor sale. Dacă menirea școlii e de-a pregăti pe elevi pentru viața de mai târziu, nu e datoria educatorului să privească pe elev dincolo de anii școlarității? Învățătorul trebuie să-și cunoască elevii și e de datoria lui să se întrebe: Ce va deveni acest copil mai târziu? Cari îi sunt înclinările, aptitudinile? Având cutare aptitudini unde s'ar potrivi mai bine, spre ce trebuie îndreptat?

„Acest diagnostic cu scadența lungă, *Psihopronostic*, constituie o problemă de cea mai mare însemnătate în alegerea sigură a unei cariere”.¹⁾ Dar această problemă nu se

¹⁾ Claparède, Psihologia copilului.

poate rezolva decât după o serie întreagă de observări făcute asupra copilului, an de an, în timpul de școală.

„Profesorul trebuie el însuși să învețe ca să descopere talente născânde, să trezească în copil cunoașterea propriilor sale capacități speciale și cum să-l pună la muncă pentru executarea capacităților sale în viitor. Școala deci nu trebuie numai să învețe, ea trebuie să încurajeze și să îndrumeze”.¹⁾

Astăzi când criza economică e atât de pronunțată, când concurența e atât de mare, când piețele de desfacere sunt atât de greu de găsit și mai ales atât de greu de susținut, se impune cu necesitate plasarea fiecărui individ la locul cel mai potrivit aptitudinilor sale, pentru a da maximul de profit.

Viața e un veșnic războiu, o neîncetată luptă și ca orice luptă are nevoie de arme. Armele vieții sunt aptitudinile. Cel mai bine înarmat se ridică, progresează, învinge. Cel lipsit de arme descurajază, cade învins. Dar aptitudinile sunt variate ca și profesiunile și cade învins numai acela care a avut nenorocul, să se dedice unei cariere pentru care aptitudinile nu-l servesc. Munca nu trebuie să fie pentru individ o povară, ci o plăcere și numai atunci e plăcut când omul o poate face cu ușurință. Munca plictisește și descurajază când n'ai dragoste de ea și dragostea lipsește tocmai acelor care nu s'au dedicat unei munci corespunzătoare aptitudinilor lor.

De aceea, înainte ca elevul să se dedice unei cariere, trebuie să i se facă un examen cât mai amănunțit al aptitudinilor sale fizice, intelectuale și morale.

a) *Aptitudini fizice.* Există un mare număr de profesii pe cari copiii debili și bolnavicioși nu le pot exercita.

Ele reclamă o constituție fizică robustă, o forță musculară mare ex. aceea de fierar, tâmplar, zidar etc. Unele reclamă o bună dezvoltare a brațelor și pieptului ca aceea de brutar, măcelar, cioplitor; altele cari reclamă o forță musculară a picioarelor: militar, factor postal, voiajor.

Copiii anemici și predispuși la tuberculoză vor fi feriți de cariere cari îi țin tot timpul

¹⁾ Claparède, Psihologia copilului.

în casă. Ei vor fi îndreptați spre agricultură, grădinărie, apicultură. Aceleași ocupațiuni se recomandă și celor nervoși. Celor cu vedere slabă se recomandă ocupații ce nu obeseses prea mult ochii. Un fin auz e neceser celor a căror profesiune îi aduc mai mult în contact cu publicul: vânzătorii din magazine, medicii, învățătorii etc.

Finețea mirosului sunt necesare bucătarului, brutarului, droghistului.

b) *Aptitudini intelectuale.* Acestea deosemena trebuiesc avute în vedere la alegerea profesiunii. Va trebui examinată memoria, judecata, imaginația, atenția, etc. Indivizii cu atenție slabă vor fi feriți de profesiunile ce reclamă o atenție încordată. Cei cari nu pot reține numere și cifre nu vor fi îndreptați spre funcțiile de birou unde se lucrează mai mult cu cifre. Unii au o exprimare greoaie, aceștia vor fi feriți de ocupațiile ce-i pun mereu în contact cu publicul. O imaginație bogată e necesară artiștilor de tot felul.

c) *Aptitudini morale și caracterul.* Mai amănunțit însă trebuie examinat elevul din punct de vedere moral. Omul trăind în societate, înconjurat de semenii săi, exercitarea profesiunii trebuie să se facă în mod cinstit și conștiincios. Munca, de orice fel ar fi ea, trebuie astfel executată încât să fie de folos atât celui ce-o execută, cât și societății din care individul face parte.

Contemplativii, visătorii nu vor intra în industrie, unde se cer oameni de acțiune, energici, realiști. Caracterele slabe, lipsite de inițiativă vor fi ferite de negoț. Negustoria e un fel de luptă în care numai cei prevăzători și stăruitori înving.¹⁾

Toate cele înșirate până aci n'ar avea nici o valoare dacă n'am căuta să cunoaștem puterea de consumare a publicului pentru carierele manuale ca și posibilitatea de plasare a celor aplicați spre cariere intelectuale. Ori câtă înclinare va avea individul pentru o carieră nu-l vom sfătui s'o aleagă atâta vreme cât nu mai găsim locuri libere, fiind o profesiune supraîncărcată.

¹⁾ Diferitele profesii, conform aptitudinilor, au fost tratate după Buletinul Nr. 2, al Seminarului de ped. teoretică condus de Dl G. G. Antonescu.

Dar problema trebuie privită și din alt punct de vedere. Am vorbit despre orientarea individului spre o carieră în care, date fiind aptitudinile sale, să poată realiza maximul de beneficii atât pentru sine, cât și pentru societate. Acum câteva cuvinte despre alegerea carierii pentru individ.

Dacă am admite cu Rousseau că tot ce ese din mâna ziditorului e bun și numai societatea îl strică, problema n'ar mai avea nici un rost. Se știe însă că pe lângă indivizii cu înclinări, aptitudini ce trebuiesc încurajate, desvoltate, se nasc și de aceia cu înclinări și predispoziții ce trebuiesc reprimite, înăbușite. De acest fapt iarăși trebuie să se țină seamă. „Un copil cu predispoziții spre crimă se va face judecător”.¹⁾ Mediul în care trăește, cariera la care a fost aplicat îi va ajuta să lupte contra pornirilor sale, să se birue pe sine. Un altul cu predispoziții spre cleptomanie va fi îndrumat spre cariera de polițist.

„Câteodată alegerea carierii e un fel de a te obliga, să birui o inferioritate. Demostene fiind găngav s'a făcut orator”.¹⁾

Astăzi când trecem printr'o criză materială și morală atât de mare, e necesară o cât mai temeinică și mai serioasă orientare profesională. Fiecare la locul său conform aptitudinilor sale psiho-fizice e un imperativ categoric de care astăzi trebuie să se țină seamă. Dar toate acestea nu se vor putea îndeplini, decât numai după o cunoaștere cât mai amănunțită a fiecărui individ. Școala primară ar putea să aducă în această privință un real serviciu. Învățătorul va da mai multă atenție elevilor săi. Va căuta să-i observe în toate acțiunile și manifestările lor intra și extra școlare, pentru a-i cunoaște. Toate observațiile sale vor fi trecute într'un anume carnet. Foile de observare ce se vor trimite școlilor de către Ministerul Instrucțiunii, compuse cu conștiințiozitate, vor contribui și ele într'o destul de largă măsură la soluționarea acestei probleme.

Ștefan Pot-oavă.

Leție practică la clasa I-a

Obiectul: Scris-Cetitul.

Subiectul: Cuvântul normal „ac”.

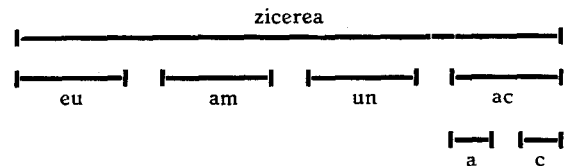
Metod: Analitico-sintetic.

a) Pregătirea. Scot câțiva elevi la tablă, cari fac: firul subțire, ovalul și bastonul cu cârlig jos, la dreapta.

Mă adresez către fete: ce faceți voi la lucrul de mână? Cu ce lucrați? Dar mamele voastre cu ce vă coase cămășile? Le prezint un ac cu ață pe care-l ținuesc. Îl desemnez eu pe tablă, iar băieții pe tăblițe. Am să vă spun eu o poveste: „Mamă”, a zis Lenuța într'o zi „m'am făcut mare și nu știu să cos”. — „Bine, fata mea”, îi răspunse mama, „am să te învăț eu”. Și mama luă o bucățică de pânză și un ac, petrecu ața prin urechile acului și începu, să coase pe pânză, ca să vază și Lenuța. Apoi Lenuța ia și ea acul și vrea să coase, dar se înțeapă în deget. „A! a! m'am înțeapat în ac”, strigă ea. — „Nu e nimic, fata mea”, îi

răspunse mama, „nimeni nu s'a învățat, să coasă cu acul, până nu s'a înțeapat”.

Dau acul în mâinile unui copil; scot apoi zicerea: „eu am un ac”. O însemnez printr'o linie orizontală.

Analizez zicerea! Câte vorbe are această zicere? Care e cea din urmă? — Ac. — Cine poate zice rar vorba „ac”? Încăodată să spună unul! Câte silabe are această vorbă? Spuneți toți rar vorba „ac”? Câte sunete sunt? Care e întâi? Care s'aude pe urmă? Mai ziceți odată rar, vorba „ac”? (Școlarii

¹⁾ Claparède, op. cit.

¹⁾ Claparède op. cit.

zic, arătând și pe degete). Ziceți acum repede! (Școlarii zic „ac”). Sunetele se însemnează prin linii verticale mai mici, așa ca să fie așezate sub linia care reprezintă cuvântul „ac”;

b) Predarea. Scriu apoi vorba „ac” pe tablă, sub desemnul acului, ca să se facă legătura între obiect și imaginile de mișcare în scrierea cuvântului.

— Ce vorbă am scris eu pe tablă? — Ac. — Eu am să arăt și voi să citiți ce am scris eu pe tablă! (Copiii citesc în cor „ac”). Pun pe câțiva să citească și individual; arăt vorba „ac” făcută din litere mobile. Dar aici ce zice? — Ac. — Cetesc toți elevii. Câte sunete are? Care e întâi? Care e pe urmă? Să cetim acum vorba „ac”, rar, pe sunete!

Analiza cuvântului. În momentul când copiii cetesc, eu arăt literile, întâiu așa cum sunt împreunate în vorba „ac” de pe tablă și cea din litere mobile, apoi izolate. Arăt pe „a”. Ce e acesta? Dar acesta? Din ce e făcut „a”? (Fir subțire, oval și baston cu cârlig jos la dreapta). Am să-l fac și eu pe tablă.

Scrierea literii de învățător. Il fac întâiu fără explicație. Ce literă am scris pe tablă (a).

Vedeți ce fac întâiu? — Firul subțire. — Ce mai fac? — Ovalul. — Ce fac pe urmă? (Bastonul cu cârlig jos la dreapta). Ce literă am făcut pe tablă? (a).

Sinteza literii. Ce voiu face la 1? (Firul subțire). Dar la doi? (Ovalul). Dar la trei? (Bastonul cu cârlig jos la dreapta). Ce leg de firul subțire? (Ovalul). Dar de oval ce lipesc? (Bastonul).

Scrierea literii de elevi. Întâiu se face cu degetul în aer, urmărind ordinea în care au fost făcute elementele grafice, după litera scrisă pe tablă. Se face apoi cu degetele pe bancă. Se scrie apoi pe tăblițe. Se ordonă așezarea tăblițelor pentru scris, luarea condeielor în mâini, se amintește apoi de spațiu pe care se face. Ce veți face la unu? Dar la doi? Dar la trei? Gata! 1—2—3. Jos condeiele! Se face corectarea. Se scoate la tablă cel care n'a făcut-o bine, pentru a se corecta în fața clasei.

Se mai face odată la comandă, apoi de mai multe ori, fără comandă.

Sinteza cuvântului. Ce litere ne trebuiesc ca să scriem cuvântul ac? Ce literă scriu întâiu? Dar a doua? Eu scriu, iar voi veți ceti literile pe care le scriu eu. Ce am scris acum? (a). Uitați-vă și vedeți ce literă leg de „a”? (c). De ce parte a literii „a” leg pe „c”? (De cârligul bastonului). Li pun să cetească pe litere, apoi cuvântul întreg. Scot un elev să scrie pe tablă cuvântul întreg. Ce literă vei scrie întâiu? Dar a doua? Il pun să cetească ce a scris. Scriu toți elevii pe tăblițe.

Rezumat. Ce vorbă ați scris pe tăblițe? Ce literă ați făcut întâiu? Dar a doua? Din ce e făcut „a”? Cum ați făcut-o? dar pe „c”¹⁾.

Aplicarea. Intuiesc tabloul din carte. Se arată litera din carte și se compară cu cea de pe tablă.

Se scriu cuvinte formate din „a” și alte litere învățate.

Nic. Dineă, inv.
Șc. Aplicație Sibiu.

¹⁾ P. S. Litera „c” s'a predat mai înainte. Mai târziu se poate face și cetirea textului odată cu predarea literii.

VIATA CULTURALA ȘI NAȚIONALĂ A SATULUI

Serbări culturale

Serbările culturale au intrat în obiceiul manifestărilor școlare, cerute e dreptul și prin regulamente. Se dau de regulă cu prilejul unor anumite zile mai însemnate, cum ar fi în preajma Crăciunului și a Anului nou, la 24 Ianuarie, de ziua Eroilor sau la încheierea anului școlar. Uneori sunt improvizate, de simplă formă; alteori sunt din vreme pregătite, cu cheltuială de muncă din partea învățătorilor. Sunt necesare ori cum ar fi. Numai așa părinții mai dau pe la școală, se apropie de altarul altfel cam închis pentru ei. Atrăși mai mult de dragul copiilor, petrec câteva ceasuri de mulțumire și poate le încolțește gândul că școala tot e bună la ceva.

Tocmai prin aceasta serbările sunt încă interesante. Atrag. Prin ele se poate încerca legătură mai strânsă dintre locuitorii satului și școală; prin ele se poate tăia și drumul către carte.

Atârnă de dibăcia învățătorilor pentru ca serbările să fie din ce în ce mai atractive, să nu cadă în banal.

La alcătuirea programului se cere multă chibzuială. Înainte de toate, el nu trebuie să fie lung. Cunosce obiecțiunea. Cât mai mulți părinți doresc să-și vadă copiii pe scenă, recitând o poezie, sau jucând într-o piesă de teatru. De aici nevoia de a lungi programul. E un rău. După un timp vine oboseala, atât la spectatori cât și la copii. Nerăbdarea naște dezordine. Serbarea pierde din efectul și seriozitatea ei.

Programa se cere să fie vrâstată. Corurile bine conduse, cu elemente alese, sunt părțile cari dispun sufletul. Un cântec-două, dacă

se poate din repertoriul satului ori regional, sunt mai mult decât binevenite. Sunt necesare.

În alegerea poeziilor stă priceperea organizatorilor. Am asistat la serbări în care copiii erau chinuți — se vedea chinul — puși să reciteze poezii neînțelese de ei, lungi, cu termeni greoi. E un cusur; un mare cusur. Nu e de uitat că și spectatorii sunt încă în faza copilărească în ce privește cultura. Chiar pentru ei e de preferat să audă o poezie scurtă, cât se poate de apropiată genului popular, dacă nu chiar o poezie populară. Dacă e o continuitate mai îndelungă în practica serbărilor, se poate urmări o sistematică aranjare a programei din an în an, dela strigări, poezii populare, la poezia cultă ușoară, înțeleasă, în ritm apropiat celui popular.

Aceasta metodă am urmat-o în alcătuirea *Calendarului gospodarilor*, pe care-l scot de 15 ani la Cartea Românească. E un calendar pentru că cuprinde zilele de serbători ori cele de târg. Incolo am căutat să-l alcătuesc în sensul unei cărți de citire, cu cuprins cât de variat. În primii ani am ales materia mai mult din literatura populară: basme, strigături, snoave, etc. Pe an ce am înaintat, m'am ridicat la literatura cultă, folosind, la poezii, bunăoară, din Coșbuc, Șt. O. Iosif, Gh. din Moldova sau alegând din Eminescu, Goga și alții mai noi, poeziile apropiate înțelegerii celor cari nu s'au ridicat mult dela Visul Maicii Domnului ori Micul Dor. Am ajuns astfel ca în Calendarul ce va apare în curând, pe 1935, să folosesc poezii de Cotruș, V. Eftimiu, G. Proca. La fel am

procedat și cu bucățile de citire. Calendarul gospodarilor ajunge astfel un îndrumător practic chiar pentru șezătorile culturale, dând învățătorilor dacă nu material îndejuns pentru serbările de un an, măcar indicațiuni de unde să-și aleagă subiectele potrivite pentru serbări. Sunt mulțumit, căci din toate părțile îmi vin știri că scopul aparițiunii Calendarului a fost în bună parte atins.

Alegerea materialului ce se folosește la serbări, este o operațiune anevoioasă, dar absolut necesară. Din lipsa unei literaturi potrivite la îndemâna învățătorilor, adesea se pun bieții copii să se căzneasă cu recitarea bucăților grele, găsite în vre-o revistă, întâmplător căzută în mâna conducătorilor. Rezultatul? Se vede oboseala la copii, care poticnesc, se opresc și nu pornesc la drum din nou decât cu ajutorul suflorului dintre culise, ceiace naște adesea râsul în sală. O oarecare sfințenie, care se impune, se cere să domneasă la asemenea serbări spre a fi de folos educativ.

E dreptul, până acum nu au prea apărut lucrări care să fie puse la îndemâna învățătorilor, de unde să-și aleagă material potrivit. Totuși nu lipsesc. Voi atrage atențiunea cititorului, asupra câtorva dintre ele. Astfel o carte bună în acest sens cu material împărțit după anotimpuri, este *Ora de vrajă*¹⁾ scos de D-na Strugurescu, directoara școalei normale dela Măgurele (Ilfov); în acelaș sens împreună cu D-l M. Sadoveanu, D-na Isabela Sadoveanu și cu concursul artistic al D-rei Iorga, am scos o carte de cetire cu

bucăți alese tocmai pentru serbări¹⁾. Cartea Românească editează de atâta vreme *Pagini alese*, cu broșuri ce cuprind poezii de recitat la Crăciun, la Paști, iar în urmă (Seria Nouă) sub conducerea poetului I. Pillat s'a tipărit Cartea Dorului, cu poezii populare și culte, care merg ușor la inima copilului și a ascultătorilor. Tot Cartea Românească editează piese de teatru datorite lui Speranță, Dulfu, Serafim Ionescu, Florian Cristescu, alcătuite anume pentru teatrul școlăresc. În sfârșit în curând va apare la Cugetarea, o carte alcătuită de D-l învățător Ilie I. Mirea (Piscu-Brăila) în care se cuprinde variat material (cântece pe note, poezii, teatre, etc.) pentru serbările de Crăciun și 24 Ianuarie.

Toate aceste publicații și altele la fel, înlesnesc învățătorilor alegerea bucăților potrivite pentru serbări.

Serbările culturale își au rostul lor. Nu trebuiesc făcute de mântuială. În liniștea vieții satului, o serbare e un eveniment. Cu cât va fi mai cu îngrijire făcută, cu atât va lăsa mai adânci impresii asupra sătenilor. E mijlocul cel mai ademenitor pentru a se topi ghiața din jurul școlii. În asemenea ocazii de bună dispoziție sufletească, chiar învățătorul spunând câteva vorbe, poate să deștepte și entuziasmul pentru a înlătura vre-o nevoie urgentă școlară.

Iată de ce asupra serbărilor trebuie multă atenție de dat și multă grijă de pus în alcătuirea lor amănunțită.

I. Simionescu

Prof. Universitate, București.

Rolul învățătorului în opera de consolidare a statului

Laboratorul unde, la lumina discretă a unei substanțe necunoscute și sub apanajul chimistului discret, se pregătește armătura și temeliala unui stat, este școala. Zice D-l D. Gusti: „Cum e învățătorul așa e școala și

cum e școala așa e satul“, iar noi continuăm zicând: și cum e satul așa va fi și statul — căci fiecare stat respiră și trăește prin cetățenii săi, cari în mod sporadic îi dă o putere de vitalitate mai mare sau mai mică, după cum și ei și-o formează la altarele

¹⁾ *Ora de vrajă*. (Când pică frunza; Când vremește; în zâmbetul soarelui) de Nelly Strugurescu, Florica Florescu și Ioan Săndulescu. Scrisul Românesc, Craiova. Lei 65.

¹⁾ M. Sadoveanu, I. Simionescu, Isabela Sadoveanu și Magdalena Iorga. Să ne cunoaștem neamul și țara. București 1933. Lei 100.

culturii, ale exponenților nostalgici ce se cheamă învățătorii. De aceea știut și concretizat este faptul, că ridicarea unui stat la un nivel cultural mai înalt, nu se va face numai prin clasa al cărui exod a fost canalizat spre orașe, ci tocmai prin clasa proletarismului, care prin fluctuațiile ei sociale determină o stare de fapt.

Astăzi nu mai e ceva utopic instrucția țaranului, care a devenit conștient de valoarea reală a culturii în slujba căreia se va pune. Din contră, viața cotidiană îți impune de a posedea mereu arme noi, care cu cât vor fi mai perfecte, cu atât îți vor asigura o șansă de reușită mai sigură în fermentația socială. Acela care va ști să reziste mai mult — fie chiar și prin mijloace defensive — a aceluia va fi victoria finală. Utopia a devenit realizabilă însă, ea a fost canalizată de demagogism pe o cale ce duce la ruină.

Demagogismul, acest pamflet social, a făcut să se nască o falsă întrebuintare a culturii. Cetățeanul nu pune preț pe cultură, decât pe aportul ce-l aduce ea în viața politică. El a ajuns factor sub apanajul căruia, toate imixtițiunile și-au găsit un pământ bun pentru încolțire, indiferent că această încolțire produce o ruptură în fertilitatea sufletului lui. Și cât timp această falsă cultură își răspândește mai departe germenul distrugător, nu ne putem aștepta decât la o ruină lentă, dar sigură a consolidării noastre naționale.

Această subminare crescândă — produsă chiar de fiii aceluiaș popor, cari orbiți de vanitatea funcțiilor de înalțimi amețitoare, orbiți de strălucitul fatal al diamantului ce se cheamă ban, uită totul, uită că sunt fiii acestei țări, ce i-a crescut la sânul ei de mamă iubitoare, uită că mai presus de toate au datorii sfinte față de această mamă iubitoare — această subminare va trebui să înceteze prin formarea unui reacționarism sănătos din partea țaranului, prin formarea unei adevărate culturi. Până când frați de acelaș sânge cultivați sadismul fratricid? Fiți cel puțin umani, dacă conaționalismul nu poate să vă lege indeajuns.

Această atmosferă viciată nu va putea fi purificată decât de o muncă nouă, munca acelora ce se cheamă apostoli. Să începem o

muncă din temelie, dărâmand ruinele stâlpilor de pe care zilnic se desprinde molozul în nouri de praf, pierdut în iedera ce urcă trist lepedele unui sanctuar apus și numai apoi să clădim noul edificiu pe baza virtuților morale. Să făurim solidaritatea națională prin formarea unor cetățeni conștii de menirea lor, conștii de aportul ce-l aduc — prin luminarea minții — la ridicarea statului. Să desvoltăm în sufletul lor aceea predispoziție, care să permită unificarea noastră sufletească, căci fericirea și durabilitatea unui stat constă nu numai în a avea cetățeni conștienți, ci cetățeni cari vor fi unificați sufletește, între cari să nu existe nici un măr al discordiei, ci tocmai armonie, înfăptuind ceea ce zice poetul: „Unire 'n cuget și 'n simțiri”.

Desechilibrul sufletesc ce l-a adus înfăptuirea idealului milenar, trebuie echilibrat, fie chiar și prin jertfă. Viața dusă sub atâtea dominațiuni streine, cari fiecare aveau caracteristica lor, nu putea permite ca sincron cu unirea teritorială din 1918 să fie și o unire sufletească. Faptul că ne găsim de multe ori în conflicte regionaliste se datorește tocmai acestui dezechilibru sufletesc. Suntem frați numai sub aspectul exterior, pe cât timp ne sabotăm în interior. Acest dezechilibru însă în ultima perioadă s'a accentuat și mai mult prin dese lupte politice, cari se clasifică în ultima analiză în mintea țaranului, ca lupte regionaliste pentru conducerea statului, de unde ura ardeleanului față de regățean și invers. Acel „dolce farniente” în care se complăceau țaranii noștri și care ar fi fost mai propice pentru înfăptuirea unirii sufletești, a dispărut în fața hegemoniei politice, care fiind dusă cu patimă de părțile adverse, nu mai ține seamă de idealul nefăurit încă.

Spiritul novator al distrugerii acestei hegemonii va trebui pornit cu un avânt deosebit de către învățătorii, căci ei sunt cei meniți la aceasta prin însăși așezarea lor. Ei sunt zidarii cari ridică digul de care se vor sfărma valurile a toate impurităților postbelice. Acest dig va trebui ridicat în sufletul fiecărui cetățean și ulterior să pornim la acțiunea constructivă.

Scepticism nu poate să existe în acest nou constructivism, căci o operă în care sunt angajați factori cari se dirig de forțe creatoare și cari sunt întrebuițați până la complectă epuizare, nu poate să nu reușească. Munca va trebui doar canalizată în mod metodic, procedând treptat la realizarea țelului.

Sufletul este o entitate în care se înglobează toate impresiunile externe și interne, indiferent de valoarea ce o aduc odată cu ele. În el vom putea imprima cu aceeași ușurință binele și răul. Imprimarea impresiunilor aduc după sine un proces de influență asupra sentimentelor și voinții, determinând astfel individul de a acționa în sensul ce sentimentul produs îi dictează. Constatând această realitate psiho-fiziologică, la noua construcție ce căutăm, să o edificăm în sufletul cetățeanului, vom imprima impresiuni cari să-l determine la acțiuni folositoare lui și societății în care trăește. Tradiționalismul istoric-religios-linguistic, imprimat în sufletul — disecat și analizat sub toate aspectele lui — va face să se nască involuntar ideea de frate cu toți aceia cari locuiesc același teritoriu, care legându-se, pe baza coexistenței, de o impresie percepută, analizată și sintetizată din nou pe baza de cunoștințe de cauză, nu se va mai putea anihila niciodată. Coexistența a două idei ce stau în raport de geneză, fiind astfel strâns legate între ele, vor forma o imagine clară în memorie care va putea fi reprodușă ușor și continuu pe temeiul unei intuiții clare, pe buna însușire a lor și pe interesul viu ce li-l purtăm.

Acest proces psihic odată imprimat în sufletul micului copil ce-l ai de instruit, reușita în lupta pentru victoria finală va fi sigură. În eul sufletesc al fiecăruia va lua naștere — sub egida implacabilă a substratului sufletesc bine format — ideea unei fraternizări absolute, va lua naștere simțirea, prin care să deosebească binele de rău: „Cultivarea puterii de a simți, este trebuința cea mai imperioasă a timpului, nu numai pentru că ea va fi un mijloc de a pune în acțiune o pricepere perfecționată a vieții, ci îndeamnă la perfecționarea acestei înțelegeri”. Schiller.

Conștiința lui nu va mai fi tentată de cuvintele bombastice și promisiunile laborioase ale vânzătorilor de demagogism; el va rămâne pasiv la toată gesticulația lor, imprimând doară impresiunile în mod cronologic, pentru ca ulterior printr'un discernământ riguros, să aleagă utilul de nefolositor. Simțirea lui îl va determina întotdeauna să ia atitudinea cea mai bună, atât față de interesele lui, cât și față de alții. Sufletul lui sensibil pentru o viață nouă — fără rigiditatea anterioară — se va asimila ușor în ritmul unei vieți de armonie și fericire.

Odată ce sufletul a fost modelat în sensul dorit — infiltrând în el germeii virtuții, „căci pentru aceasta sunteți puși ca să sfârâmați răul, să-l distrugeți și să-l înlăturați, iar binele să-l plantați și să-l zidiți” Ieremia, — nu urmează decât să ne îngrijim de direcționarea acestor germeni în continuă creștere — în sensul însușirilor lui specifice — spre ceea ce se chiamă vocație — pentru ca fiecare, fiind așezat la locul ce i se cuvine, în marea mașină universală, prin minimum de forțe să dea maximum de randament. Fiecare să devină o personalitate creatoare în sensul vocației sale, un personalism energetic, care să ofere posibilitatea de rezolvare mai ușoară a unor probleme ce se impun tocmai în cadrul vocației sale. Căci ce este personalitatea decât „ultima formă de până acum a energiei universale, o realitate implantată adânc în mediul cosmic, în fondul biologic dezvoltat, din trecut și până astăzi, în câmpul social în care se realizează aptitudini de muncă determinate de fermentul accelerator care este eul”. R. Motru. Formând prin școală personalități — nu indivizi — puse în serviciul statului — unificați sufletește — vom obține ceea ce se numește consolidare națională și ca un corolar al ei fericire socială.

Și atunci entuziasmați putem exprima ca poetul în fața ostașilor victorioși:

„Pas, dar pas tot înainte! Timpul vechiu din nou sosește
Viitorul României dat-a mușur ce 'ncolțește.
O copii! de voi sunt mândru, simt acea mândrie mare
Care crește cu mărirea unui neam în deșteptare-
(re'nălțare)”.

George Nistor, inv.
Sebeșul de jos.

Scrisoare revizioniștilor

Săturatu-v' ați de lacrimi,
Supt-ați lacomi bălți de sânge,
De și astăzi românașul
Când 'și-aduce-aminte plânge.

Tescuit-ați toată vlaga
Unui neam ce-a fost să 'nvie,
Ca să 'ngroape cu 'nvierea-i
Cea mai neagră 'mpărăție.

N'ați uitat pe semne mierea
Scursă din robie, biata,
Pe când trântorii 'nghiișe
Munca stupului de-a gata.

N'ați uitat mărirea voastră
Ce-ați clădit-o pe blesteme,
Făr' să știți că n'o să rabde
Când sub ea mulțimea geme.

Știm noi bine cum vi-e cântul,
Unde vrea ca să ne poarte,
Și mai știm că visul vostru
Pentru noi înseamnă moarte.

Credeți c'a uitat Ardealul
Iadul suferinții mute,
Și c'ar consimți vr'un suflet
Granița să se strămute?

Noi am fost în cuibul vostru,
De mișcați vom merge iară,
Că viața noastră-i una
Cu mormintele din țară.

Dar să vă ferească Domnul,
Să ne mai călcați ograda
Și pe noi să ne ferească
Să nu 'ncingem iarăși spada,

C'o fi vai și-amar de steaua
Ce vă mai nutrește visul,
Să fiți iar slăpâni cu sila
Pe-un pământ ca paradisul.

Cu păduri, cu munți și dealuri,
Cu câmpii așa bogate,
Cu oițe din poveste
Și cu lanuri fermecate,

Și cu feți frumoși din basme,
Cu Ilene Cosânzene,
Cu haiduci de rasă bună
Și cam aspri la sprâncene,

Cu fetițe ca fuiorul,
Mlădioase, subfirele,
Harnice și drăgălașe
De-ai privi un veac la ele.

Și cu-un cer frumos deasupra,
Jos o lume de izvoare,
Unde plugurile 'n moină
Ară humă hrânitoare.

Iată scumpa-ne comoară
Ce-o păstrăm ca sfânta cruce,
Ca pe Dumnezeu din ceruri,
Fel de neam să n'o apuce.

De ne provocați cu spada,
Apăra-ne-vom pământul,
Vom ști rupe viața 'n două:
Libertatea... sau... mormântul.

Sibiu, 25 Sept. 1934.

Ion Tatu.

Cercetășia

Știm cu toții diferitele stări de lucruri produse de războiu și vedem cum buna creștere a copiilor este atât de primejduită din cauza lui și a crizei urmată de războiu, încât trebuie să fim îngrijorați pentru viitor. Niciodată, noi învățătorii, n'am avut elevi slabi la carte și la purtare ca acum. Viața sbuciumată a părinților și mizeria au sdruncinat de sigur și sufletul copiilor. Astfel am ajuns să avem în școli elevi, cari nu știu ce înseamnă buna cuviință, ordine. Bun simț la ei nu există. Pentru fiecare cuvânt au răspuns, pentru fiecare observație s'ar în sus, pentru fiecare pedeapsă au o împotrivire. Îl mustri cu gura, el te mustră cu privirea. Iată deci decăderea, care azi din mediul social familiar s'a restrâns în mediul școlar. Aceasta este marea nenorocire a educației publice, care trebuie să ne trezească pe toți. O reacțiune grabnică se impune numai decât, altfel tineretul se duce în prăpastia către care au pornit cu toții.

Orice instituțiune, care-și propune ca țintă ridicarea și îndrumarea copiilor este binevenită. Munca noastră a învățătorilor nu poate fi ușurată, decât prin aceste instituții. Părinții trebuiesc să le binecuvinteze, iar oamenii înțelegători ai societății să le sprijinească și să le încurajeze. Printre așezămintele de bună creștere și călăuzire a tineretului nostru, negreșit că cercetășia își are un loc de frunte.

Mulți se vor întreba, ce mișcare este aceasta și ce legături are cu școala și cu educația? Vă răspund următoarele: Cercetășia este un sistem de educație practică, o organizațiune întemeiată pe principii sănătoase și bine determinate. Intemeitorul acestei instituții este generalul englez Sir Robert Baden Povell, care pe timpul luptelor dintre Englezi și Buri, pentru a face economie de luptători, întrebunța la unele servicii mai ușoare tineri de 12—16 ani, cari își îndeplineau datoria cu sfințenie și aduceau servicii folositoare.

Intorcându-se în patrie, a înființat cercetășia ca o școală de energie și caractere,

voind în modul acesta să învieze viața moleșită a patrioților săi. Conducătorul de ideea, că viața în aer curat este cea mai bună școală de energie fizică și morală, a scos pe tineri din orașe și i-a dus în mijlocul naturii.

În scurtă vreme acest nou sistem de educație practică s'a lăsat în toată lumea. În România a prins rădăcini încă de prin anii 1904—1906, când s'au înființat Micii Dorobanți, cari erau mai mult pe baze militare; dar căzând într-o viață moleșită s'a abandonat ideea. Izbucnind războiul mondial în anul 1914, s'au trezit din moliciunea de până aci și văzând că au lipsă de energie, disciplină și ajutor, pentru omenime și armată, un devotat și neobosit îndrumător al tinerimei dl Gh. D. Mugur în conțelegere cu A. S. R. Principele Carol, înființează cercetășia, punându-o pe bază solidă.

Când cercetășia și-a făcut apariția pe pământul României, lumea neorientată asupra acestui sistem de educație, se întreba, ce o fi această oaste de copii? Unii credeau, că este o nouă operă militară și că școala face militarie, alții credeau, că totul e o copilărie.

Nu e nici una, nici alta și totuși toate acestea la un loc. Cercetășia este oaste, întrucât se întemeiază pe disciplină și ordine, este societate sportivă, întrucât cultivă educația fizică, și este joc, având în programa ei excursiunile și jocurile vesele în aer liber. Și totuși cercetășia este o școală nouă, întrucât cultivă tăria caracterului, simțul datoriei, al jertfei, al iubirii de patrie și multe alte calități cetățenești, cari sunt menite să deie roade bune, pentru înaintarea neamului.

Timpurile de astăzi cer încredere în faptele noastre, mândrie națională, muncă cinstită și multă energie. Scopul principal al cercetășiei este, educația spre libertate. Cercetășia cultivă energia, din care încolțesc faptele morale și toate sentimentele nobile. Cercetășia este școala cetățeanului desăvârșit, folositor sieși și țării sale, cinstit și moral. Ea este mijlocul cel mai bun de a educa oameni adevărați.

Cercetășia are ca problemă cultivarea corpului, a minții și a sufletului, în mod armonios. Ea ne învață, să fim gata, oricând, a sluji Neamul, Patria și Tronul.

Neamurile conduse pe principiile cercetășiei, sunt totdeauna în frunte. Să ne cugătim numai la poporul englez din Anglia și America, care în urma acestei educațiuni de energie, din nemilitar ce era la începutul războiului, a putut da cea mai uriașă armată într'un timp relativ foarte scurt.

O dovadă eclatantă despre aceasta este și proclamația lui Wilson, către cercetășii și poporul american :

„În timpul celui mai mare războiu al lumii, cercetășii Americii au fost cu adevărat sprințul națiunii. Ei au contribuit din răzputeri la propoveduirea economiilor de războiu; au mers mână 'n mână cu cei dela „Crucea Roșie” și dela alte așezăminte de războiu; au slujit de stafete pentru informarea oamenilor, și s'au ostenit pe atâtea și atâtea câmpuri de muncă. Faptele cercetășilor au făcut pe americani să simtă și mai adânc iubirea lor de țară și să înțeleagă și mai bine rolul lor de cetățeni. De aceea cercetășia trebuie să fie nu numai ocrotită dar și încurajată. Ea trebuie să aibă sprijinul tuturor americanilor.

Viitorul fiecărei națiuni atârnă de creșterea și de pregătirea tineretului.

Pentru aceasta eu Woodrow Wilson, președintele Statelor-Unite ale Americii, hotărăsc, rânduirea unei săptămâni a cercetășilor, în care toți Americanii să aducă și să subscrie ofrande și mijloace, pentru propășirea cercetășiei, care săptămână să țină dela 8 Iunie și până la 14 Iunie.

Doresc și îndemn cu stăruință ca în fiecare localitate să se alcătuiască câte un comitet de cetățeni, care sprijinit de un comitet central național, să cunoască bine, tot ce fac cercetășii și care-i înrăurirea lor asupra celorlalți copii ai țării. Comitetele acestea împreună cu bisericile și școlile și ce-

lelalte instituții, cari se ocupă cu creșterea copiilor, vor lua măsuri, ca să-i crească potrivit legii principiilor cercetășiei. Oricine se va ostenii pentru dezvoltarea cercetășiei, va contribui cu adevărat la propășirea și întărirea națiunii.

Pentru adevărarea celor scrise, am semnat această proclamație și am întărit-o cu pecetea Țării”.

Principiile, pe cari le-am expus, cred că v'au convins, că cercetășia este cel mai folositor mijloc de educație națională.

Indrăgirea acestui nou sistem de educație este, nouă Românilor, cu atât mai ușoară și mai plăcută, cu cât se apropie mai mult de tradiția neamului nostru și mai ales de modul de traiu în natură.

Mișcarea cercetășească până în timpul din urmă a cuprins aproape numai tineretul școlar dela orașe. Însă unii oameni înțelegători ai cercetășiei au început înființarea ei și prin sate, unde tineretul sătean are mare lipsă de educație cetățenească sănătoasă.

Să-l întărim în credința strămoșească, care ne-a păstrat ființa, legea și portul, pe care am început a-l corci prin fel și fel de haine cumpărate dela prăvălie. Să-l facem să fie supus legilor și ordinii: gata ori când la sacrificiu, când interese de ordin superior îl reclamă.

Am spus mai sus, că în timpul războiului s'a pus bază cercetășiei și la noi în țară, și anume:

Se întemeiază sub Înalta Protecție a Majestății Sale Regelui Ferdinand I și sub auspiciile Ministerului Instrucțiunii o Asociație numită, Cercetășii României cu reședința în Capitala Țării.

Organizarea cercetășiei reclamă cunoașterea legilor, structura împărțirii, cari vor forma subiectul altor articole viitoare.

Ioan Tăuase, inv.

Comand. „Puilor de Șoimi”, Sibiu

Viata Economică a Satului

Spicuiuri din viața satului

Lucafărul și-a deschis paginile și așteaptă intrarea și deslegarea multor probleme, cari interesează de aproape viața satului. Ele pot fi de multe feluri: culturale, morale, sociale, economice, financiare, sanitare, etc.

Satul, cu viața lui variată, e un vast câmp, în care încap și au loc mulți muncitori. Și oricât de harnici vor fi, munca lor nu va avea niciodată sfârșit, precum sfârșit nu are viața satului.

Fiind complexă și variată, un singur om s'ar pierde în labirintul problemelor, căci viața satului se schimbă după anotimpuri, după climatul localității, după întristări și bucurii, după belșugul sau sgârzenia pământului.

Se știe, că altele sunt problemele satului în lunile de vară, când cei în putere se scol cu noaptea'n cap și se întorc la vetre tot în noapte, lăsând căminurile în grija copiilor și al bătrânilor neputincioși, și alta le e îngrijorarea în zilele de iarnă, când din lipsa altor ocupațiuni mai nobile umplu crășmele, șezătorile și țin întruniri palavricești. Tot așa e în timpul ploios, țăranul nostru, despre care nu se poate spune că e leneș, în lipsă de altă îndrumare, spre o ocupațiune potrivită și rentabilă, stă cu mâinile încrucișate, privind cerul, care nu se îndură să-i rădă prin ochiul de foc, chemându-l la munca câmpului.

Aci e rândul conducătorilor de-ai sări în ajutor, sfātuindu-l, cum să folosească, spre binele lui timpul, ce i-se pare, că nu-i poate aduce nici o rentabilitate. Nu voiu înșira, cari pot fi aceste îndeletniciri. Conducătorii,

cu tragere de inimă, le vor găsi, mai ușor decât mine.

Spre ilustrare amintesc doar un singur caz, ce mi-s'a dat să-l văd cu ochii. Dintr'un sat de munte, curat românesc, aproape toate lemnele de foc sunt cumpărate de sașii din comuna vecină, precupețindu-le în oraș. Am stat de vorbă cu un astfel de cumpărător, întrebându-l cum rentează afacerea.

— „Slab domnule. Numai cât să nu stăm pe loc. O facem numai, când nu putem eși la câmp. Cumpărăm stânjenul cu 400 Lei, îl dăm cu 540—550 Lei. Ne rămâne și nouă, chiar numai cărașia. Da' ce să facem? Să stăm cu mâinile în sân"?...

E un caz, dintre multe altele.

Am văzut în satele noastre, de sub poalele munților, mii de stâneni de lemne, de bună calitate. Dar n'am auzit despre vre-o cooperativă pentru desfacerea acestui produs de muncă românească. Țăranul e lăsat la puterile lui proprii, cari de multe ori, sunt atât de anemice, că o refacere din inițiativă proprie, nu o va ajunge nici când. Viața satului se schimbă și după belșugul sau sgârzenia câmpului. În anii de belșug, când scepstrul foametei și-a luat tălpășița din vatra satului, oamenii sunt mai veseli, mai deschiși la suflet și vorbă, mai comunicativi, decât atunci, când sărăcia rânjește din toate colțurile.

Nu trebuie, cine știe ce putere de obervație, pentru a verifica această schimbare la față, nici nu-i o mare minune, această oscilație. Ce poate fi mai tragic pentru un rob al brazdei, decât s'o muncești o jumătate de

an cu sudoarea feții și ca să nu-ți redea nici sămânța, ce o ai îngropat-o în sânul ei? În astfel de ani răi, țăranul nostru e închis, încruntat și e greu să-i pătrunzi în tainița gândurilor ce-l frământă. Dacă nu-i poți veni în ajutor cu ceva real, pipăibil, zadarnic te vei osteni cu teoriile. De aceea, campaniile culturale se vor porni și înteeți în anii de mulțumire materială, când țăranul e cu gândul acasă și nu absent.

Pentru colegii, cari se ocupă cu folklorul, cu strângerea acestor perle ale gândirii rustice, anii roditori sunt semestrele în cari vor putea avea rezultatele cele mai strălucite. Atunci, fiecare eveniment din sat: horă,

nuntă, botez, lăsat de sec, tăiat de porc, sărbători, îi va îmbia din lada cu comorile, tot ce fantezia nesecată a poporului a produs și produce neincetat. Culegătorului nu-i rămâne decât să le prindă, să le aștearnă pe hârtie, să le sorteze în strigături, cântece, bocete, ghicituri, cimilituri, balade, basme, legende, descântece, etc.

Luceafărul le-a deschis acestor culegători rubrica lor, îi așteaptă și ce i se va părea vrednic de publicat, va publica în ordinea intrării și a valorii lor literare.

„Toate la timpul lor“, așa e și cu deslegarea problemelor, cari frământă viața satului.

Petrea Dascălul.

Congresul cooperației ardelenne

În zilele de 19—20 Noemvrie 1934, a avut loc în orașul Sibiu congresul organizațiilor cooperatiste române, săsești și maghiare din întreg cuprinsul Ardealului. Au luat parte 287 de delegați, reprezentând 451 de cooperative de orice fel și bănci populare. Sătenii județului Sibiu, ca și reprezentanții autorităților, dimpreună cu ai instituțiilor culturale au ținut să le aducă salutul lor de bun sosit.

Această manifestare unică în felul său, care se manifestă pentru întâia oară în perioada post unirii, a întrunit la olaltă, pe reprezentanții cooperației române, cu a celei minoritare, pentru ca de comun acord, să stabilească doleanțele acestei mișcări.

Pentru redarea curentelor de idei ce au străbătut în discuția participanților și a cunoașterii rezultatelor, vom adopta un procedeu american, acela de a trece sub anonim numele persoanelor.

Naționaliștii intransigenți au adus critici acestui congres, care s'a făcut cu colaborarea minoritarilor, susținând că românii nu vor fi liberi a-și manifesta toate doleanțele lor. Pentru aceștia, răspunsul e ușor de dat, întrucât mișcarea lor superioară din punct de vedere al organizării tehnice, datorită unei desvoltări mai îndelungate a adus operatorilor români rezultatele unor expe-

riențe ce nu mai trebuiesc verificate. Învățăminte serioase din această mișcare s'au tras cu privire la organizarea administrativă a cooperativei, organizarea controlului, aprovizionarea cu mărfuri a cooperativei de consum, măsuri de asigurare din partea conducătorilor contra funcționarilor de rea credință, etc. Mai mult, s'a putut evidenția că personalul de conducere al instituțiilor superioare al cooperației maghiare și săsești este stabil, bine retribuit, stimat și nu este influențat de veninul politicii noastre, care nu cunoaște nici o margine.

N'a fost un congres cu mult fast. Printre cei cari au dat îndemnuri și a făcut promis uni demne de luat în seamă a fost subsecretarul de stat dela Ministerul Domeniilor, care aducând salutul său, a accentuat scoaterea politicii din cooperație și măsura de sprijin și ușurare luată de către Ministrul Finanțelor ca toate cooperativele cari au avut pierderi din conversiune, să nu mai plătească impozitele datorate. Reprezentantul Ministerului Instrucțiunii, Inspectoratul General al învățământului primar a evocat străduința învățătorilor pe ogorul cooperației în trecut și legiferarea din anul acesta cu privire la legea învățământului primar, de a cere tuturor învățătorilor, de a înființa co-

operative școlare. Prefectul, primarul a fost cei dintâi cari au salutat prezența congresiștilor prin cuvinte pline de căldură ca din partea unor gazde ospitaliere, după cum au și fost.

Desbaterile acestui congres au avut un succes cum rar s'a înregistrat, după cum s'a exprimat unul dintre reprezentanții minoritari, chiar în congresele internaționale. Discușiunile au avut un caracter ideologic, care a predominat cu prisosință în prima zi, alimentat de către profesori universitari, parlamentari, cooperatori cărturari și muncitori ai cuvântului cu un respect și o disciplină ce se pot recomanda și altora. Ziua a doua a fost rezervată chestiunilor practice, când au avut loc ca să-și spuie cuvântul muncitorii din cooperatie. Observațiunile acestora nu erau decât răspunsurile la afirmațiunile teoreticienilor, idealul cu realul a fost perfect imbinat ca motiunea ce s'a votat să aibă o unanimitate desăvârșită.

Dela începutul deschiderii discușiunilor, unii exponenți ai mișcării au adus în discuțiune autonomia mișcării, producând atacuri vehemente contra statului. Alții și aceștia având întregul asentiment al celor prezenți, față de cei doi-trei, s'au arătat partizanii unei autonomii evolutive. Cooperatia se găsește astăzi ca un făt abia născut, a-l lăsa în voia soartei și în calea tuturor primejdiilor, ca să fie pus în slujba, poate și a unui partid politic, înseamnă a lipsi statul de un colaborator prețios și a lipsi pe cooperatorii săraci, dar încrezători în cooperatie de un apărător al avutului lor.

Un director din Oficiul Cooperatiei a arătat, că autonomia mișcării s'a pus chiar din 1903, când prin Legea băncilor populare de atunci s'a dat voie să se înființeze bănci populare, care să nu lucreze cu Casa Centrală. După ce au văzut că statul nu le poate decât ajuta, au renunțat la autonomia lor și au venit să lucreze cu Casa Centrală. Reprezentantul Ministrului Cooperatiei a adus un exemplu plastic de modul cum caută cooperatorii să-și apere avutul. La o adunare de constituire a unei cooperative, la care participau și vre-o câteva

mii de țărani, inițiatorii se succedau la tribună unul după altul și căutau prin toate argumentele să-i convingă, ca să se înscrie. Doi țărani care, stăteau alături unul de altul au intrat în vorbă și următorul dialog a urmat între ei: „Bine mai macină” — zise unul. — „Da, da să vedem ce făină o să curgă. Bine, de curs făină o să curgă, da să vedem într'al cui sac o să meargă”. De aici învățământul, ca cooperativele să nu fie în folosul vre-unui profitor, ci în folosul general.

Unii au adus în discuție statul cooperatist preconizat de Lavergne, care nu ia în considerare decât cooperatia de consum, excluzând cooperatia de credit. Această idee este îmbrățișată și de Poisson prin „Republica Cooperativă”, și în congres s'a găsit cine să-i lămurească și pe aceștia, să nu incurce lumea.

Totuși nimeni n'a pomenit de cooperatia fascistă, supusă unui control intens de stat, pe care a cercetat-o în anul acesta la fața locului unul din reprezentanții unui partid politic din țara noastră, care ar fi rămas extaziat de rezultatele ce le dă. În Germania sistemul național socialist, încă a pus sub îndrumarea statului cooperatia, la fel în Bulgaria și Serbia, unde există o mișcare cu dezvoltare frumoasă și despre care profesorul de cooperatie Totomiantz se exprimă că își păstrează caracteristica sa proprie. Mai rămâne o remarcă principală asupra deprinderii noastre, de a copia pe străini, lepădând foarte repede hainele noastre pentru a îmbrăca pe ale străinilor. Și cooperatorii dela acest congres au făcut apel la tradiție ca acest fir care a tăiat prin Legea Cooperatiei din 1929, să fie legat din nou, pentru ca mișcarea românească să se desvolte în formele sale proprii de viață, nu numai atât, dar să-și recapete libertatea care i-a fost luată prin uniunile de control. Așa după cum cooperatorii au toată libertatea de a intra și a ieși din cooperative, tot așa să aibă dreptul și cooperativele de a se afilia unei instituții superioare, fie de control sau de finanțare, cum sunt federalele, instituții create pe regiuni economice din nevoia

sinceră a mișcării, ca de azi înainte tot pe lângă ele să fie și controlul. Și așa e bine, pentru că nici minoritarii nu stau altfel. Au fost siliți să facă și ei uniuni spre a beneficia de avantajele legii. Ungurii au o uniune la Aiud pe hârtie care funcționează pe lângă Centrala „Hangya” care aprovizionează cooperativele de consum cu mărfuri, care au formate consiliile cu aceeași membri și o uniune la Cluj pe lângă federala „Alianța de credit” în aceleași condițiuni, despre care delegatul ei la congres, Petrovay, s'a exprimat că nici până azi cooperativele lor nu s'au dumerit care-i federala și care-i uniunea.

S'a făcut în congres și puțin regionalism, despre care nu era locul, dar aceasta nu a fost decât părerea unei singure persoane.

Hotărârile congresului au fost unanime și prin ele s'a cerut aducerea cât mai curând a unei legi de cooperație, care să înființeze o singură Casă Centrală a Cooperației cu secțiuni pentru control, credit, comerț și consum, care să restabilească în mișcare o singură conducere și unitate de comandament, nu ca până în prezent, când mișcarea are șapte capete: Centrale peste centrale, uniuni peste uniuni și controli peste controli: control legal, control de creditor, control autonom. Cooperatorii au cerut ca de sus să vie lumina, iar de jos încrederea.

Cooperatorii au cerut ajutorul maetrial al statului, pentru că prin legea conversiunii, cooperația a suferit pierderi mai mari decât societățile capitaliste la care a contribuit și

politică băncii centrale autonome de credit cooperativ, care nu s'a folosit de creditul deschis la Banca Națională a României și a pus preuțăți formalistice unităților, după cum a arătat președintele uneia dintre federale.

Cooperatorii congresiști s'au ocupat și de colaborarea dintre cooperativele de consum și cele de producție, refacerea creditului, controlul statului și alte probleme.

Fiind consecvenți cu desideratele congresului, având loc tot în aceeași zi și adunarea generală a uniunii de cooperative „Ardealul” membrii prezenți au îngropat-o cerând Oficiului Național al Cooperației Române de a constata faptul și a semna actul de deces. Astfel s'a adevărit profeția unuia dintre congresiști că tot ceea ce este mecanic moare, iar ceea ce este organic trăește.

Cooperația ardeleană are posibilitatea să se desvolte în mod variat și puternic, colaborând cu statul, care trebuie să o ocrotească și să o ferească de orice fel de cale greșită și cât mai mult de politică — ba dacă ar fi posibil, să fie complet neutralizată — are posibilitatea unei puternice și sănătoase dezvoltări, căreia îi dorim tot succesul.

Toți acei cari muncesc pentru dezvoltarea ei: preoți, învățători, notari, funcționari, să o apere și să o sprijine spre binele neamului și al lor propriu, căci o stare economică bună, aduce mulțumirea fiecăruia și a tuturor.

Anonim.

„Și stelele de aur, legiuni nesfârșite, cu voce tare, cu voce domoală, cu voci de armonii, spuneau inclinându-și coroanele de foc, și valurile albastre, pe cari nimeni nu le stăpânește și nu le oprește, spuneau plecându-și spuma crestei lor: E Domnul, este Domnul Dumnezeu !”

VICTOR HUGO.

„Greu este a se urca pe înălțimile de unde strălucește în depărtare mărețul templu al gloriei”.

AR. SCHOPENHAUER.

„Dacă partidele ar fi mai sincere, ele ar avea cel puțin mai multă nobleță. Dar spiritul omenesc așa e făcut. Partidul învingător vrea să convingă, și minte; o remășiță de speranță face pe partidul învins să se apere și, deci, minte, și așa se văd în certurile civile acele rușinoase procese unde cel mai tare ascultă dar nu crede, și cel mai slab vorbește fără a convinge și cere viața fără a o obține. Numai după ce sentința a fost pronunțată și orice speranță s'a pierdut, apare iar demnitatea și la vederea ferului o vedem întreagă”.

THIERS.

VIATA ADMINISTRATIVĂ A SATULUI

Propuneri privitoare la transferările de notari

Deși statutul funcționarilor publici, precum și alte legi organice ne garantează stabilitatea, în ultimii 10 ani s'a abuzat de drepturile noastre, încât transferările în corpul notarial au devenit un obicei al locului, s'ar părea fără nici un remediu.

Desele schimbări de regimuri, toate cu clientelă politică au provocat lanțul transferărilor fără sfârșit, producând haosul în gospodăria satelor și desnădejdea în sufletul colegilor. Fără excepție, prima preocupare a fiecărui domn Prefect instalat în capul județului, a fost satisfacerea corifeilor dela club, cari în setea lor de răzbunare cereau capul lui Moțoc, propriu zis transferarea notarului, prima victimă a schimbării regimului.

Colégi cu situații, cu trecuturi cari le făcea fală în administrația comunelor, capi de familii au fost aruncați ca păpușile dela un colț la altul al județului, sub motivul binecuvântat al „Interesului de serviciu”.

Cu toată prigoana deslănțuită contra noastră, ne-am putea împăca, dacă comunele — ale căror slujitori suntem — ar câștiga din desele schimbări, căci noi ne-am cam obișnuit cu viața de nomazi.

Dar cum poate progresa gospodăria acelei comune, care în decurs de 2 ani a avut 3-4 schimbări de notari? Se va putea identifica oare notarul acela în nesiguranța zilei de mâine cu interesele comunei și ale populației? Câți indivizi, atâtea metode, alte vederi și principii, fiecare cu reformele sale puse în aplicare, apoi abandonate. Sunt apoi atâtea cazuri — să nu ne mire — în

cari notarul moralmente distrus, își îndeplinește serviciul numai de mântuială. Dar care dintre factorii noștri de răspundere, toți mânați de patima politicei, s'a gândit la soarta comunelor?

În ce ne privește, avem și noi un Contencios, dar care dintre colegi ar fi avut curajul a se supune șicanelor inevitabile? Astfel, cu resemnare de mucenic, fiecare și-a înghițit paharul până la fund, în nădejdea timpurilor mai bune. Se va îndrepta ceva, ni-se va ameliora situația? Aceasta e o problemă a viitorului.

Dela venirea la cârma actualului Guvern, s'au produs câteva cazuri izolate de mutări, nu am intenția a insista asupra cauzei lor, ne preocupă însă pe toți deopotrivă transferările în masă, cari se anunță pentru zilele viitoare.

Atât din svonul public, cât și din izvoare demne de încredere, s'a deplasat încă de acum o lună știrea acestor mișcări. Vedem însă că se amână mereu, fapt care a produs mult sânge rău în corpul notarilor, căci se nasc mereu poște urmate de intervenții, cari îngreunează întreaga operație. Și apoi se știe că aceluși chirurg care ține pacientul întins timp de o lună pe masa de disecție, manevrând cu foarfecile în fața lui, lipsit de curajul a tăia în puroi, nu-i va reuși operația, atenția — ca să nu spunem frică — încordată atâtea timp, îl răpune pe bolnav.

Dacă aceste transferări sunt dictate de interese politice și meschine de partid, datori suntem la o reacțiune solidară și energică, dovedind de astădată autorităților că

corpul notarilor nu e o masă amorfă și inconștientă de menirea sa în viața Statului și suntem capabili a ne apăra drepturile cu îndârjire.

Sunt scuzabile aceste mișcări, dacă vor fi eventual impuse din punct de vedere Național, și supreme interese de Stat, după cum se afirmă. În cazul acesta, toți colegii Români, fără discuție se vor pune în serviciul cauzei, dând largul lor concurs până la sacrificiu operei de romanizare a satelor. Deși târziu, dar înlocuirea colegilor minoritari din comunele mixte cu notari Români se impune în mod imperios. „Interesul de serviciu” de care s'a abuzat până acum, aici își află aplicarea în cadrul strict al legii.

Căci nu mai putem continua cu nepăsarea din trecut, considerată de minoritari drept lașitate, care ne-a costat înființarea organizațiilor hitleriste în toate cătunele, grație notarilor sași cu rol preponderant la înjghebarea lor.

E timpul suprem, ca conducerea administrației, începând dela comuna rurală, să încapă numai pe mâini românești, căci ce încredere li se mai poate acorda acelor elemente, cari uneltesc în secret cu tendințe de subminare contra Statului?

În sprijinul acestei cauze să analizăm puțin situația notarului român de pe vremuri, în comparație cu a celui minoritar de azi.

Care notar Român din trecut, și-ar fi permis luxul de a participa la o întrunire cu caracter național? Ba s'au aflat și de aceia, cărora — ca să nu fie suspicionați — le era teamă să-și cerceteze biserica, în credința căreia s'au născut și botezat. Ori ce act necugetat, l-ar fi costat pe oricare imediata destituire de către solgăbirăul ungar sau sas. Bietul om, era condamnat a-și târi viața izolat de poporeni, închis între cei 4 pereți ai biroului și ai familiei, căci altfel risca a-și pierde amara-i pâine.

Și cu multă durere în suflet, trebuie să constatăm că cu rare excepții, nu am avut notari români cari să se fi putut valida pe teren național, din cauza vitregiei acelor vremuri.

Ori ce se întâmplă cu colegii minoritari de azi? Li vedem militând ca exponenți ai organizațiilor cu caracter revizionist și semi-militar, s'au în cel mai bun caz, dând concursul nevăzut acestor focare, clandestine. Mutați din comunele mănoase, deținute încă de pe timpurile lor nu au fost, șicane n'au îndurat, căci parlamentarii și conducătorii lor s'au îngrijit, ca tihna să nu le fie tulburată. Nu dorim moartea păcătoșului, pretindem însă categoric să înceteze privilegiile!

Noi, notarii Români din comunele mixte, nu ne-am pretat la josnicul și condamabilul obicei de a omite cu bună știință și rea voință cetățenii minoritari din listele electorale, precum se afirmă despre unii colegi Sași față de alegătorii Români.

Din ironia sorții, mai aflăm și azi în atâtea comune inscripțiile germane la colțul străzilor, purtând numele la literați bărbați de Stat și generali germani, par'că Țara Românească n'ar fi avut geniurile și savanții săi. Intrând într'un atare local de primărie, ai impresia că te-ai afla în republica lui Hitler, doar printre tablouri abia afli singura figură cunoscută a M. Sale Regelui, nelipsind din nici un pupitru a „Führer”-ului, iar notarul cu primarul defăimând în surdina administrația „Valahă”.

Cum am spus mai sus, cu toată lipsa lor de loialitate, câți notari minoritari au fost mișcați din locurile lor comode, de toate guvernele perindate la cârmă până azi? Grație pacturilor nenorocite, conducătorii au știut storce toate favorurile pentru instituțiile și funcționarii lor. Notarul sas a devenit infailibil față de colegul său Român dus la sapă de lemn.

Să nu se supere colegii minoritari, dar deosebirile de tratament în tagma acestei categorii de slujbași nu mai pot continua, nici dacă eventual ei ar ajunge în comune mai slabe, căci dânșii n'au sângerat pentru întregirea acestei Patrii.

În concluzie propunem și pretindem ca în toate comunele mixte să fie numiți numai notari Români, căci numai prin ei sunt salvăgardate interesele Națiunii, bineînțeles

persoane de autoritate și energie, cari să nu compromită Statul pe care îl reprezintă.

Prin plasarea colegilor minoritari în comune românești, li-se aduce un real serviciu, dându-li-se ocazia a-și însuși și ei limba oficială, a cunoaște sufletul țaranului Român și a se identifica cu stările actuale și ce e mai principal, între Români devin inofensivi față de țara ocrotitoare.

Iar colegii Români transferați în comune mixte sau minoritare să nu se opună, din contră să considere evenimentul acesta ca o recompensă morală și prin toate actele și ținuta lor să contribuie la ridicarea prestigiului notarului, prea bagatelizat în timpul din urmă.

Se va prezenta fiecare în nouile posturi ca sol al păcii și destinderilor politice dintre intelectuali.

În domolirea și pacificarea spiritelor, i se prezintă notarului rolul cel mai sublim și acela care va ști proceda cu tact, ridicându-se deasupra pasiunilor locale și personale, izbânda îi va fi asigurată.

Fără închegarea blocului cu intelectualii Români, cele mai bune intenții se vor paraliza, căci numai în strânsă colaborare cu preotul și învățătorul, se pot servi cu succes interesele naționale în suferință, cari au să-și ocupe acum locul de frunte în România întregită.

Ca încheiere, facem un călduros apel la inima dlui Prefect, în mâinile căruia se află soarta noastră. Il rugăm ca desbrăcat de haina politică, să aibă în vedere în primul rând interesele comunelor și administrației. Cunoscând puterea de muncă și aptitudinile subalternilor, în raport cu calitățile și interesele familiare, să distribue fiecăruia locul după merite.

Bazați pe spiritul de dreptate și largă apreciere a profesorului Dr. Nicolae Regman, ne supunem acestei dificile operații asemenea mielului la înjunghiere, cu o singură condiție :

Să înceteze calvarul !

D. Guranu.

Protipendada satelor

Într'un articol din numerile trecute ale revistei, făcusem câteva reflexiuni asupra vieții satelor noastre sub raportul ad-tiv și am ajuns la concluzia că din acest punct de vedere, satele noastre au foarte mult de suferit. Promisesem, să arătăm pe cât ne va sta în putință, ce mijloace de îndreptare s'ar putea întrebuița pentru remedierea acestor stări și cari ar fi factorii cari ar putea lucra în acest scop ?

N'am dori să trecem însă deadreptul la această chestiune, până nu am arunca o scurtă privire asupra vieții culturale și economice a satelor noastre. Stăruim asupra acestui lucru, nu pentru că nu s'ar cunoaște, ci din spirit de metodă. Viața satelor, ele fiind adevărate organisme vii, evoluează sub aceste aspecte: cultural, economic, administrativ și acum în timpul din urmă, din păcate, politic. Să descriem viața satelor numai

dintr'un punct de vedere, însemnează să fim unilaterali. Deci, iată: îndrăznim a afirma (dacă mai trebuie și aici vre-o îndrăzneală) că și sub raportul cultural și economic, stăm rău la sate. Chestiunea politicii n'o mai tratăm în mod special, deoarece, din punctul acesta de vedere, la sate stăm atât de rău, încât pentru a o trata în mod amplu, ar trebui să umplem coloanele acestei reviste numai cu ea. Și nu acesta ne este scopul. Dar ne vom împiedica de ea la tot pasul, căci s'a vârit atât de bine în intravilanele noastre rustice, încât picioroange să ai și tot nu poți trece fără a te lovi de ea la orice cotitură. Trecem deci la chestiunea culturii la sate. Aici, trebuie să între pe scenă numai decât, învățătorii, preotul și dacă vreți notarul (zic dacă vreți, pentru că el . . . . care va să zică este om de administrație) și diferitele asociațiuni cu caracter cultural fie din sat,

dacă sunt, fie străine de sat, care își au înscrise în program propaganda culturală la sate.

Acum, dacă cineva își va pune întrebarea următoare: care este munca pe care o prestează sub raportul cultural,) în cursul unui an, fiecare din acești oameni de cultură dela sate, ce și-or putea răspunde?

Cititorii acestei reviste, în majoritatea cazurilor, sunt dela sate, s'o spună! Așa este sau nu, că activitatea învățătorilor se desfășoară aproape peste tot, numai între zidurile sălilor de clasă? Că activitatea lor se mărginește, aproape peste tot, numai la ceiace este obligat să facă prin programa analitică?

Preoții, fac oare mai mult? Din cele văzute de noi, credem că nu. Dumineca și sârbătoarea celebrează serviciul divin și dacă se nimerește, mai țin și o scurtă predică, iar dacă nu, silabisește cantorul o cazanie, iar de multe ori nici atât. În celelalte zile de lucru, doar de mai duce la groapă, din când în când, rămășițele vre-unui parohian despărțit de cele lumești.

Rog să fim bine înțeleși. Noi nu aducem injurii nimănui. Nu venim cu intenția de a ponegri pe nimeni. Ferească Dumnezeu! Constatăm numai existența unei situații de fapt. Suntem par'că, amorțiți. Credeți că notarii, sub raportul cultural fac mare lucru? Stau și ei toată ziua închiși în primărie și scriu de fac scurtă la mână.

Admitem, că din punct de vedere al obligațiunii la care sunt impuși, toți sunt excelenți învățători, cari își fac datoria în modul cel mai conștiincios, ținând cursurile absolut regulat, fără pauze excesiv de mari între ore, cari aplică judicios toate principiile pedagogice moderne, cari . . . . . (în sfârșit, poate n'o fi chiar așa);

— preoți cari țin cu cea mai mare strictețe canoanele și rânduelile sfintelor scripturi, cari nu lasă în ruptul capului ca la sfânta liturghie să se cânte vre-un tropar pe glasul 7, când el trebuie cântat pe glasul 8, cari trecând pe lângă vre-o cârciumă, să nu

simtă scârbă la gândul „că intru ca să sălăsluesc poloboace și buți pântecoase pline cu sângele Domnului, că . . . . . (iarăși n'a fi chiar așa!).

— Ori, notari excelenți, rafinați în materie de administrație, cari știu pe dinafară toate numerile topografice cu proprietarii respectivi din întreg „Lagerbuch-ul“ și cari puteau fi oricând advocați distinși, (numai că n'au avut noroc), cari știu pe dinafară toate legile cu modificări cu tot (chiar și legea timbrului!) . . . cari . . . . . (nici cu ăștia n'a fi chiar așa!).

În sfârșit, din punctul acesta de vedere, profesional, ca să spunem așa, admitem că toți sunt excelenți. Pentru a răspândi cultura în popor însă, nu e destul aceasta.

Trecând la chestiunile de ordin economic, constatăm același lucru. Grăul tot cu tăciune se face, strugurii se putrezesc tot ca pe vremea lui Dromihete, agricultura în genere se face tot în mod primitiv, pomi fructiferi nici acum nu avem, de stupi iarăși nimenea nu se ocupă, că vedeți, albinele au meteahna aia pe la coadă cu care mușcă, și așa mai departe. De produse ce să mai vorbim. Or fi ele pe uude or fi, dar nu la toți.

Indreptarea, pe acest tărâm, tot numai dele cărturarii satelor trebuie să vină. Numai să vedeți, noi avem alte griji, așa e sau nu? Unul trebuie să facă politică, măcar așa mai puținică, celălalt trebuie să-și mai oblească brazdele ecleziei . . . . de, oameni suntem cu toții, dăm din mâini, ca să trăim. Am auzit chiar, că în unele sate, membrii acestei protipendade, merg cu inchipuirea până acolo, că transpunându-se pe vremea lui Cantemir Vodă, până ce ajung la ceartă. De, e cu bucluc și problema aceasta, să știți „cine e mai domn în sat“!? Rușinos, rușinos, dar se mai întâmplă și așa.

Trebuie să fim sinceri și să recunoaștem: vom fi noi oameni cu mai multă sau mai puțină carte, dar cultura sufletului, aceasta în bună parte ne lipsește. O diplomă chiar eiiberată fiind de cele mai înalte înștițuții de cultură, nu dovedește în definitiv decât că posesorul ei are un anumit număr de cunoștințe.

¹⁾ Înțelegem, stricta sensu, propaganda culturală făcută printre masele de oameni maturi; desigur, munca lor este de ordin cultural, prin însăși natura ei.

Și într'un sat, ori care ar fi el, este într'adevăr nevoie de oameni cu studii înalte, dar în primul rând este nevoie de oameni cu carte, în cari sălășluiesc suflete nobile. Ne trebuie oameni cari să dea vieții un înalt sens etic și în manifestațiunile lor zilnice, să se comporte ca atare. Așa ar trebui să fie învățătorii, preoții și notarii, în sarcina cărora cade culturalizarea și civilizarea satelor noastre. Numai cât, nu este așa. În majoritatea satelor, această protipendadă suferă de diferite manii și ambiții, cari numai cinste nu-i fac. Ici găsești un învățător, care înhăitat în cine știe care partid politic, umblă să scoată pe notar din sat, colo un popă care e dat în judecată de vecinii ecleziei, pentru că Sfinția Sa a rămnit la brazda de-a proapelui și așa mai departe. Fiecare se ocupă numai de el, voind să se ridice cât mai sus și să fie cât mai tare. Oare credeți că dintre cei înscriși în partidele politice, toți s'au înscris numai de dragul unui program politic ce s'a întâmplat să coincidă cu vederile lor?

Da de unde! Toți umblă flămânzi după un cât mai mare câștig personal. Toți visează un caftan de domnie pe umeri și măcar un puiu în mână! Culturalizarea satelor!!? Mai vorbim de culturalizarea lor. Dar aci se cere muncă, muncă neîntreruptă și îndelungată, din care nu scoți la urma urmei nici un câștig. Asta e o muncă ce duce la un ideal, îndepărtat ce e dreptul, dar nobil! Și par'că astăzi de idealuri ca acestea avem nevoie!

Ve-ți zice mulți poate, dar ce, învățătorii nu țin cercuri culturale, dar „Astra” nu merge la sate, nu-i și asta muncă? Cum nu! Dar vă întreb, de câte ori se țin cercuri culturale la sate? Odată într'un an, sau poate nici atât. Conferențiarul Astrei, la fel. De altfel nici nu poți pune lumea pe drumuri în modul acesta și nici nu s'ar obține cine știe ce rezultate. Aste se poate vedea ori unde. Vin sătenii, ce e dreptul și ascultă conferințele instructive ce li se spun. Dar li se spun prea rar. Și apoi una aud și alta văd. Cărturarilor satelor cum spuneam, în loc să fie pildă vie din toate punctele de vedere

pentru săteni, sunt și ei în vrajbă unii cu alții, căutând să se tragă pe sfoară ori de câte ori li-se dă ocazia. Spunem aceste lucruri, cu riscul de a deveni banal. Doar s'a mai spus destul, că îmbunătățirea situației economice și culturale, la noi la sate, numai dela învățători, preoți și notari, poate veni. Ei sunt încontinuu aci, lângă săteni și ori când le poate sta în ajutor. Minunea, deci o repetăm și noi, numai dela ei poate veni. Dar pentru aceasta trebuie să fie mai întâiu ei înșiși, oameni aleși. Va trebui câștigată întâiu încrederea sătenilor (și se va putea face foarte greu), căutând fiecare să-și ridice prestigiul înaintea lor, prin felul său zilnic de comportare. Trebuie apoi începută o acțiune intensă de culturalizare prin fel de fel de conferințe și șezători, cari se pot ținea cu ușurință în fiecare Duminecă și sărbătoare. Să se arate apoi practic, cum se poate face cultura pomilor, a albinelor, a viței de vie, cum se poate lucra pământul în mod rațional, mă rog, sunt atâtea și atâtea de spus și de făcut! S'au făcut astfel de încercări, acolo unde au fost oameni vrednici și s'au ajuns la rezultate încântătoare. N'am putea cu toți să facem acest lucru?

— Este adevărat, că trăim în gremuri grele, când grija zilei de mâine nu-ți dă răgaz să te ocupi de astfel de lucruri, fiind obligat să-ți vezi de asigurarea propriei tale existență. Statul desigur, trebuie să rezolve odată această problemă. Numai, vedeți, atâta timp cât întreaga economie națională nu va înflori, de geaba strigăm în toate congresele, asigurați-ne existența, dați-ne drepturile noastre și așa mai departe, căci tot de geaba. Se fac promisiuni dar nu se țin în majoritatea cazurilor, pentru că nu se pot. E drept că sunt și anomalii pe cari nu le putem pricepe; un exemplu: salarizarea notarilor începători. Dăm acest exemplu pentru că ilustrează magistral o situație din cele mai paradoxale. Chestiunea stă așa: un notar până la 1 Iulie a. c. pe lângă toate atribuțiile legate de funcția de notar, pe cari nu le mai citez presupunând că sunt știute, avea și pe aceia de perceptor.

Incasa adică, toate impozitele directe și indirecte, făcea toate lucrările în legătură cu

producerea rachiului, vânzarea vinului etc. făcea vârsări bilunare la percepția de circumscripție, deplasându-se pe propriul său buzunar, urmăriri, sechestre etc. etc. Ca să fi putut ocupa o astfel de funcție de notar perceptor, trebuia să fii licențiat sau să fi făcut cursurile de liceu și școala de notari.

Pentru îndeplinirea acestor obligații, notarii erau plătiți cu 1500 Lei lunar. Buun! Iată acum, că dela 1 Iulie Ministerul de Finanțe a hotărât să se introducă în fiecare sat câte un agent de urmărire cu rostul de a percepe impozitele, ușurând astfel pe notari de acest lucru, pe care-l făceau în mod gratuit. Foarte bine! Acestor agenți de urmărire li se cer 3—4 clase secundare. Zis și făcut. Când colo la fixarea salariilor, ce credeți că s'a făcut? S'a fixat la fiecare agent de urmărire 1800 Lei lunar, bani ghiață! Și mai departe: Cum nu s'au numit astfel de agenți în fiecare comună, ci li s'au mai dat și alte 2 sau 3 comune, urmează că nu pot veni decât odată pe săptămână, cel mult de 2 ori în fiecare comună.

Sătenii, între timp, au însă nevoie fie de un bilet pentru vânzarea vinului, fie că vor să-și plătească impozitul, fie că vrea să-și facă rachiul și așa m. d. și atunci tot la notar vin. Și iată-l pe notar, plătit tot cu 1500 Lei, făcând și pe agentul de încasare, iar agentul de încasare plătit cu 1800 Lei și nici nu încasează! Drept? De, noi nu pricepem de ce s'a făcut așa! Vă întreb pe D-Voastră, răspundeți!

Faptul însă că nu ni se dau toate drepturile ce ni se cuvin, nu trebuie să ne descurajeze și cu atât mai mult nu trebuie să ne facă să stăm cu mâinile în buzunare. Țara are nevoie de cetățenii deștepți și harnici. Ei bine, să lucrăm și să-i dăm acești cetățeni. Cu cât vremurile sunt mai grele, cu atât trebuie să ne îndârjim și noi mai mult. Nu se poate ca muncind intens să nu ajungem la rezultate pozitive. Și fiți siguri, că cu cât sacrificiul nostru va fi mai mare, cu atât munca noastră va fi mai nobilă. Lăsați la o parte frecările politice, că ne dejosec așa cum le facem noi. Nu credeți că am ajuns, ca învățătorii, preoții și notarii să fie supărați cu atâți și atâți săteni, numai pentru faptul că nu împărtășesc aceleași vederi politice? Se poate ca niște adevărați apostoli, adevărați părinți sufletești ai satelor, în loc să fie blânzi ca mieii, să arunce racilă și venin între bieții oameni, cari nu mai știu de cine să asculte?

Să lăsăm la o parte și invidie și ambiție personală și tot ce dejosește sufletul omenesc! Să muncim, să ne cultivăm atât pe noi înși-ne, cât și pe cei din jurul nostru! Numai așa vom putea spune, că ne-am îndeplinit conștiințios datoria. Atunci de abia, vom putea spune că nu am făcut de geaba umbră pă-mântului!

— Cu toții deci, la muncă!

A ciliu, Octomvrie 1934.

Tipuriță V. Dumitru
notar.

„Tot e mai bună o spadă ruptă, decât o mână desarmată“.

SHAKESPEARE.

„Tinerii cari au focul sacru pentru binele țării și vor să se distingă și să se urce așa de sus pe scara socială, să nu uite că numai munca, moralitatea, meritele și serviciile aduse țării trebuiesc să fie regula“.

I. C. BRĂTIANU.

„Nu câte idei felurite ai adunat în memoria ta, este lucrul cel mai important, ci important este legătura între idei“.

T. MAIORESCU.

„Mulțimei, ca și copiilor, îi place să-și sfâșie păpușele în bucăți. A-ți conserva afecțiunea ei e tot atât de imposibil ca și când ai vrea să fixezi nestatornicia vânturilor“.

MILL.

O comemorare

În cursul lunii Decembrie, la o dată ce se va anunța ulterior, va avea loc în orașul Sibiu, o comemorare foarte însemnată, a unui episod din anul 1848.

S'a hotărât baterea unei plăci comemorative pe localul în care a fost până de curând „Hotelul Bonfert”, iar în trecutul mai depărtat „Curtea Mediașului”.

În această casă Ion C. Brătianu era să fie arestat de către poliția maghiară, în timpul când era refugiat ca revoluționar în 1848.

Spre a se vedea în amănunte întreaga întâmplare, reproducem articolul publicat în „Foișoara” Telegrafului Român, de către dl Nic. Petra-Petrescu, sub pseudonimul „Moșul”.

Episod din 48

De câte ori mă întâlnesc în Sibiu, cu venerabilul bătrân Dr. Avram Tincu, adv. în retragere, totdeauna simțesc o plăcere deosebită. Are atâtea amintiri interesante din vieață, despre oameni și lucruri, încât nu te-ai mai despărți de dânsul. Ca unul din fruntașii de odinioară ai poporului nostru a văzut și știe foarte multe. Având o memorie excelentă, le povestește, le povestește cu anumit farmec. I-am zis „bătrânul”, deși cu barba nu se poate măsura cu mine, fiind a mea mai ninsă și mai plină, dar în vârstă, este mai boier, mă întrece dsa pe mine, cu peste trei lustri și așa lat, n'am învățat, nici așa ascuțit, n'am auzit... tac.

Aseară pe la ora 9, mă întâlnesc a doua oră cu simpaticul bătrân nonagenar.

Eram în strada Măcelarilor. Mergeam spre Piață.

Trebuie că suntem datori ceva unul altuia, ne-a fost vorba la amândoi.

Bine, să ne cinstim cu câte un păhărel de vin, zice bătrânul, colea la „Curtea Media-

șului” de unde a sărit în 48 Brătianu pe fereastră afară.

N'ar strica, adaug eu, dar cum a fost cu Brătianu, întreb curios și totodată vesel, că pot să prind iară dela bătrânul vre-un episod interesant.

La 48, începu bătrânul, Brătianu venise în Sibiu, ca revoluționar. Aici își avea două locuințe, una în odăița strâmtă a unui tânăr Petrovici, mai târziu negustor în Hațeg, care locuia în casele comersantului român Gligor Matei din Piața mică, a doua la un tânăr Nicolae Barbu din Veștem, care studia la academia de drept din Sibiu. Pălăria și un rând de haine Brătianu le avea la Barbu, geamantanul cu alte haine la Petrovici.

Pe vremea aceea intelectualii români se adunau de obicei la hotelul „Curtea Mediașului”, astăzi Bonfert, renumit până mult încoace. La masă și la cină se găseau cu toții aici.

Poliția simțise că este cineva din țară și numai decât se puse în urmărire. A fost și la locuința lui Barbu. Acesta aleargă numai decât la „Curtea Mediașului”, unde era Brătianu cu Balomiri și alții.

Poliția era să între în curte. Barbu bate la fereastră din urmă și strigă: Brătianu să fugă numai decât, că pune poliția mâna pe el.

Brătianu nu se gândește mult, deschide fereastră, sare afară, se duce la locuința dela Petrovici, își ia calabalicul de acolo și s'a făcut nevăzut.

În locuința lui Barbu rămase un rând de haine și clacul lui Brătianu. În fundul clacului erau ascunse niște proclamații pe cari Brătianu avea de gând să le împărțească în Ardeal.

Trecuse multă vreme la mijloc. Barbu fusese funcționar la Administrație, și n'urmă

se așezase în Orăștie cu o mică pensie. Trăia foarte năcăjit și eu tot amânam execuțiile, îndemnându-l să vadă să și le achite.

Odată îmi pomeneste de întâmplarea din 48, cu Brătianu, și mi-o istorisește, așa cum ți-am spus.

Brătianu era tocmai Ministru pe vremea aceea.

N'ar strica, zic eu lui Barbu, să scri o epistolă lui Brătianu, poate te ajută cu ceva.

Se poate. Dar, m'am stricat cu Brătianu, va fi mănios pe mine. Iată cum. Eu am descoperit avocatului sas din Sibiu lui Welmann, toată istoria mea, cu Brătianu și el numai decât i-a și scris, în numele meu, cerând să mă ajute cu bani, pentru că l'am scăpat atunci din belea, Brătianu nu-i răspunde. Welmann îi scrie a doua, a treia oră, îi fotografează pe un scaun hainele și clacul pălărie, și-i trimite fotografia, scriind aspru lui Brătianu, că este nemulțumitor, dacă nu mă ajută cu bani, pentru binele ce i-am făcut.

Brătianu, tufă.

Welmann, necăpătând răspuns a scris și prințului Carol, plângându-se că ce fel de primministru are. Dar toate de geaba. De bună seamă Brătianu este mănios pe mine, adause Barbu.

Auzind acestea, zic știi, ce te-aș sfătui eu acum? Dute la Sibiu, mergi la Bologa și la Măcelariu, cari sunt cunoscuți cu Brătianu, cere-le vre-o recomandare, și te du în persoană la București. Poate că faci vre-o ispravă.

Cum a umblat în Sibiu, nu-mi mai aduc aminte. Cred că Bologa l-a ajutat și cu bani, pentru că el nu avea. Destul, că s'a dus la București la Brătianu și a cerut audiență. Era să nu-l lase pentru că era rău îmbrăcat. În sfârșit tot a intrat.

Brătianu, văzându-l așa sărăcăcios, îl întreabă cine este și ce vrea.

Barbu, va fi fost pregătit el, cum să vorbească, dar văzându-se în fața ministrului, stătea încremenit fără să-și poată deschide gura. În sfârșit bagă mâna sub manta, scoate clacul, care-l luase cu sine și izbucnește: Ți-am adus pălăria!

Brătianu își explică îndată toată situația, chiamă numai decât din camera vecină pe Radu Mihai: Frate Radule, vino și vezi pălăria mea din 48, și iată, ce mai găsim în ea, și-i arată și proclamațiile.

Pe urmă întrebă pe hagiul nostru, unde este cu locuința, îi dă câteva parale și-i spune că a doua zi, la 9 ceasuri, să vină iară la dânsul.

A doua zi la ora fixă, cum îl vede ministru, îi zice:

Dle Barbu, iacă te-am numit archivar la Archiva statului, dute cu Dl acesta, să-ți arate masa, la care ai să lucrezi, și vină iară îndărăt.

Iese omul nostru din odaie, merge cu funcționarul la Archiva statului, își vede masa și se inapoiiază iară la ministru.

Pe drum se gândește el, ce să facă cum să rămână el în București și familia să-i stea în Orăștie. Era îngrijat. Se frământa fel și formă.

Ajuns la ministru, bine dle Barbu, îi grăi acesta, ți-ai văzut masa de lucru? Aici ai decretul de funcționar. De azi înainte vei primi o leafă de 800 floreni, vino și subscrie chitanța. Barbu voia să mai zică ceva. Brătianu îi spuse din nou să subscrie chitanța, să-și ridice leafa și să plece acasă, leafa asta vei căpăta-o până vei fi archivar al statului.

Barbu a venit acasă la Orăștie, și cât a trăit și-a ridicat leafa de 800 floreni, ca arhivar al statului român. Moșul.

Pentru eternizarea acestei întâmplări, hotărîrea baterii unei plăci comemorative este foarte bine venită. Cu ocaziunea acestei serbări se vor evoca timpurile de mari frământări ale neamului și se va proslăvi figura reprezentativă a unuia din ctitorii întemeierii statului român.

Cu această ocaziune, vor fi în Sibiu toți înalții demnitari ai Statului.

Tot atunci se va desveli și monumentul ce se ridică în Sibiu în memoria Marelui bărbat de Stat I. G. Duca, răpus mișelește la 29 Decemvrie 1933, la Sinaia.

Sfătuim colegii și kolegele să participe la aceste comemorări în număr cât mai mare.

Praznicul Școalei Normale „A. Șaguna”

În 6 Octombrie 1934 s'a pus piatra fundamentală a noului edificiu pe seama vechii Școli normale confesionale dela Sibiu. Cu acest prilej s'au desfășurat serbări importante în prezența M. S. Regelui *Carol II-lea*, a înaltului guvern în frunte cu dl prim-ministru Gh. Tătărescu, a episcopilor ortodocși români din mitropolia ardeleană și a unui public imens.

politică ei catolicizantă forte, n'a dobândit cea dorită. Iosif al II-lea, fiul ei, călătorește prin Ardeal să vadă cu ochii ce stări domnesc aici. Înțelege nedreptatea și falimentul politice culturale și religioase a mamei sale și voiește să repare ce se mai poate, fără a desavua politica anterioară.

Maria Teresia reorganizează întreg învățământul austriac. „Ratio educationis” avea

M. Sa Regele, Marele Voevod Mihai și Prințul Nicolae înaintea Parlamentului. Foto J. Berman.

De ce atâta desfășurare fastuoasă pentru punerea pietrei fundamentale a unei școli, și încă normale și confesionale?

O ușoară și fugară reprivire asupra trecutului ei de un veac și jumătate și câteva spicuri din cuvântările ținute cu acest prilej, vor lămuri, sper, pe cititorul intrigat, poate, de „neînsemnatul” act dela Sibiu, care a mișcat atâta lume.

I. Suntem în Ardeal. Marea revoluție religioasă, care durează dela 1701 și până la 1784, când se încheie tragic, e pe sfârșite. Maria Teresia, împărăteasa Austriei, cu toată

să „lumineze” pe toți fiii buni ai împărătesei. Conform acestui mare plan școlile primare vor fi sătești și urbane, iar între cele urbane unele vor fi complete, cu toate clasele și atunci vor purta numele de școli *normale*. La aceste școli se vor pregăti învățătorii viitori, asistând la lecțiile învățătorului din cl. IV un an întreg.

Românii ortodocși nu erau fii buni ai împărătesei. S'au opus planurilor ei politice, ba au și pârît-o la țarovna Rusiei, complicându-i și politica externă. Pentru ei nu-și revarsă binefacerile „Ratio educationis”. Iosif

găsește, că ortodocșii n'au școli suficiente și n'au învățători pregătiți. Lucrul trebuia pornit și ajutat în grabă. Revoluția lui Horia, Cloșca și Crișan cu caracterul ei ortodox și național-social, îl convinge și mai deplin, că trebuie să îngăduie lumină și oarecare libertate și Românilor neuniți din Ardeal. Și fiindcă nici Bănățenii nu stau mai bine, „mila” împărătească se întinde și asupra lor. Așa s'a ajuns la *creerea unor cursuri de 6 săptămâni pentru pregătirea învățătorilor români ortodocși*.

Cursurile pedagogice dela Sibiu s'au înființat și deschis prin ordinul împărătesc Nr. 2676/1786, în primăvara anului 1786. Cu ținerea lor s'a încredințat luminatul protopop brașovean Dimitrie Eustatievici, care era numit director general al școalelor neunite din Ardeal. S'au ținut an de an în lunile Mai—Iunie până la venirea marelui Andrei Șaguna. Directorii cari le-au ținut și condus sunt, afară de cel numit, Radu Tempea, Gheorghe Haines, ambii fețe bisericești dela Brașov și poate Moise Fulea, protopop Sibian, originar din părțile Sebeșului săsesc. Cum se vede totdeauna au fost legate de biserică, așa că ușor se poate explica de ce episcopul Vasile Moga le atașază la școala clericală (seminarul) înființat la 1811. Vasile Moga nu le-a adus, credem, nici o îmbunătățire, decât prin spiritul nou, creat poate, prin angajarea ca profesor la școală a lui Gheorghe Lazăr, bursierul consistorului din Sibiu. Date precise până la 1849 nu mai avem, fiindcă arhiva noastră a căzut pradă flacărilor revoluției din 1848. Presupunem, că nu li s'a dat desvoltare, din faptul, că marele A. Șaguna, pomenește de școala pregătitoare de învățători tot în formă de cursuri pedagogice de șase săptămâni.

Pe acestea le ridică el mai întâi la 6 luni, apoi în 1853 la un an, iar la 1862/63 la 2 ani, cerând dela ascultătorii lor să aibă și oarecare pregătire secundară. Iar urmașii lui Șaguna le ridică la 3 ani 1881 și la 4 ani în 1907 și elevilor le cere să aibă la bază trei și apoi patru clase gimnaziale. Programă se îmbogățește mereu cu materii și lecții nouă. Puterile didactice sporesc, trimițân-

du-se tineri la școli din Germania și cu ei școala primește caracter herbarth-zillerian prin activitatea unui Ioan Popescu, Dr. Petru Șpan ș. a. Mulți dintre profesori câștigă reputație incontestabilă.

În timpul acesta școala rămâne sub acelaș coperiș și sub aceeaș conducere cu Institutul Teologic „Andreian”, cunoscute popular sub numele de seminarul teologic-pedagogic „Andreian” sau „Dela Sibiu”.

La 7 Octomvrie 1919, Consistorul Arhidiecezan a decretat separarea secției pedagogice de cea teologică și reorganizarea ei după tipul celor din Vechiul Regat, având să primească — ca elevi — absolvenți de școală primară, dar nu va funcționa cu 6 ci cu 8 clase. Școala rămâne confesională cu o mai aprofundată muncă de educație în sens religios. Din această cauză nu poate intra în bugetul statului, ci rămâne să fie susținută de biserică sărăcită prin inflația provocată de război și subvenționată neregulat de Stat pentru întregirea salariilor corpului didactic. Abia la 1 Ianuarie 1927 sunt plătiți de Stat în mod regulat profesorii și la 1 Ianuarie 1928 luată în buget școala.

A funcționat tot cu 8 clase până la reorganizarea învățământului normal din 1925, când s'a redus la 7 clase.

În două rânduri a fost mixtă. Odată înainte de război și a doua oară dela 1919 până în toamna anului 1929, când se desparte în două secții, — de băieți și fete — cu corp didactic și direcții aparte, rămânând comun numai comitetul școlar și profesorul de religie.

Prin urmare răsare din nevoile noastre specifice. A fost creată exclusiv pentru pregătirea de învățători. N'a fost „școală primară normală”, cum au avut câteva uniții și grănicerii. Duhul, în care a lucrat a fost cel religios-moral ortodox și cu deosebire național. Pururea a fost școală confesională, stând sub scutul, îndrumarea și îngrijirea bisericii, prin ce s'a asigurat unitatea de simțire și vederi a dascălilor noștri. Dela înființarea seminarului 1811 și până la 1919 cei doi factori culturali sătești cresc laolaltă, sub acelaș coperiș și stau sub îndrumarea

acelorași profesori și tradiții. Raza ei de influență s'a întins peste tot Ardealul până în Maramureș, dând dela 1853 peste 2500 învățători luptători pentru limbă, neam și lege. Dela 1919 a trecut peste toată țara — afară de Bucovina și Basarabia, — întrucât a dat absolvenți originari din toate ținuturile țării. Un titlu de mândrie pentru școală este faptul, că între bancă și catedră n'a existat nici odată prăpastie.

Deasupra ei fâlfăie ocrotitor și azi duhul marelui ei patron, duhul arhiepiscopului și mitropolitului „Andrei Șaguna”.

II. După 148 de ani de muncă neinteruptă în aceeaș tradiție curată, la ziua ei de bucurie, când cere sfințirea temeliei și așezarea pietrii fundamentale pentru lăcaș propriu, nu se cădea deci să-și aducă aminte de ea și să-i cinstească vrednicia și truda cei mai de seamă reprezentanți ai țării?

În ziua aceasta de praznic cultural, Sibiul îmbrăcase haină de sărbătoare. Școlile nu țin lecții. Oficiile suspendă lucrul. Elevii și elevele fac cordon pe lungul parcurs dela gară la „grădina Lebu”, unde se va zidi școala nouă. Jurul dă năvală cu zecile de mii să dea amploare serbării culturale. Toți vreau să primească cu vrednicie pe M. S. „Regele culturii românești”. În jurul temeliei școlii e postat publicul, autoritățile, școlile normale cu elevii și corpul didactic în frunte, dela intrare la tribuna regală două cordoane compacte de peste 300 preoți cu epitrahilul dinainte și dincolo de tribuna regală mulțime de învățători dintre cari vre-o 300 absolvenți ai școlii.

În tribuna regală iau loc și domniile miniștrii în frunte cu dl prim-ministru Gh. Tătăresbu și cu dl C. Anghelescu, ministrul școalelor. În fața tribunii regală e tribuna preoților, în care I. P. S. Sa Metropolitul Nicolae, înconjurat de P. S. R. Grigore al Aradului, Vasile al Caransebeșului, Andrei Crișanul și Vasile de Rășinari și sobor de preoți săvârșesc sfințirea apei și rostesc rugăciunea ocazională. După sfințire urmează cuvântările.

I. P. S. Sa Păr. Mitropolit Nicolae își începe maiestrea cuvântare în chipul următor:

„Sire, în mijlocul frământărilor și problemelor întepitoare ale zilei, uneori par'că trecem prea mult cu vederea câtă recunoștință datorăm instituțiilor, cari prin munca lor plină de răbdare și devotament au dat poporului nostru, în vremuri grele, o conștiință de sine, ori de dreptul său la viața națională întreagă. Dar sosesc clipe de reculegere... Asemenea clipe de recunoscătoare reculegere a sosit astăzi pentru vechea școală normală din Sibiu — și suntem profund mulțumitori M. V., că printr'o intenție izvorită din iubirea cu care îmbrățișați tot ce este scump sufletului românesc, semnând momentele mai remarcabile din viața lui, n'ați pregetat să onorați cu înalta Voastră prezență însemnătatea și frumusețea sufletească a binemeritatului praznic de astăzi al acestei școli”, și continuă făcând istoricul ei.

În fața microfonului, în tribuna preoților, își rostește memorabila cuvântare, dl ministru C. Anghelescu:

„Pentru toți acei ce-și dau seama de puterea culturii, punerea temeliei unui nou local de școală este un prilej de satisfacție și de înălțare sufletească. Cu atât mai fericit este acest prilej, când el însemnează în acelaș timp o sărbătoare a triumfului energiei naționale, o izbândă câștigată nu numai asupra ignoranței, dar și asupra împrejurărilor vitregi și dușmănoase, care timp de veacuri au căutat să înlănțuiască un neam și să-i înăbușe dreptul la libera sa dezvoltare... Unul din istoricii noștri de seamă, dând la o parte acum câțiva ani un colț din vâlul neguros, care acopere începuturile învățământului românesc din Ardeal, a arătat, că Școala normală „A. Șaguna” din Sibiu este cea mai veche școală normală din toate câte există astăzi în cuprinsul României întregite. Mărturie a unei vechi năzuințe spre cultură a neamului românesc!...” Numește școala: „Focar de românism, citadelă de rezistență națională... căreia România întregită îi aduce astăzi o meritată consacrare, hărăzindu-i un locaș vrednic de vechimea instituției, de gloriosul ei trecut de luptă și de serviciile imense, pe cari le-a adus nea-

mului românesc". Dar școala „a trăit până acum numai prin puterea sufletului". „Smeriți ne plecăm capul înaintea Bisericii naționale a Ardealului, așezământ de putere spirituală, păstrătoare a credinței, izvor îmbărbător de energie națională; neamul românesc din Ardeal a fost păstrat prin Biserica, ... ai cărei șefi au înțeles să ție crucea într'o mână, pentruca în cealaltă să poarte făclia ce trebuia să lumineze sufletul unui neam ... Sărbătoarea de azi este așadar nu numai un act de pietate, dar și un prinos de adâncă recunoștință. Prezența M. Voastre la această solemnitate arată cât de mare este interesul, pe care Ea îl poartă trecutului glorios al neamului nostru și cât de mare este grija ce M. V. o poartă culturii naționale. Guvernul țării consideră ca o datorie sfântă a îngriji cu religiozitate de acest vechiu și scump *teazar național*, care este școala românească din Ardeal".

La acestea răspunde cuvântul regal:

„După aproape un veac și jumătate, s'a pus piatra de temelie a noii clădiri a unei instituțiuni: Școala normală care poartă numele marelui ierarh al bisericii ardelenice: A. Șaguna și care, pot să declar în toată conștiința, a binemeritat dela Patrie.

Această școală, în decursul vremurilor, a avut menirea să ducă o luptă grea, de con-

solidare, o luptă de descătușare a conștiințelor, de întărire a sufletelor.

Măine, când pe acest teren se va ridica falnica clădire, am nădejdea că între acele mărețe ziduri nu va intra numai pleiadă de tineri, ci va pătrunde odată cu ei și sufletul înaintașilor.

Fie, ca în noua clădire să domine tot timpul aceleași năzuințe, acelaș spirit de sacrificiu și aceeași râvnă, de care au dat pildă cei dinainte, iar pe deasupra tuturor să plutească sufletul și gândul celui mare întemeietor al bisericii noastre: Mitropolitul Andrei Șaguna.

Punând astăzi piatra de temelie clădirii acestei instituțiuni, aceasta este urarea pe care o fac ca Suveran și ca protegiitor al culturii românești".

A urmat semnarea actului comemorativ și așezarea lui de cătră M. S. Regele în „piatra fundamentală".

Trecutul de muncă fără reclamă dar stăruitoare și conștientă, de 148 de ani a acestei școale românești răsărită, susținută și crescută din nevoile și setea de cultură a poporului nostru ardelean, a meritat deplin această „Răsplată a muncii", pe care i-au acordat-o atât de sărbătorește cei mai de seamă reprezentanți ai Neamului Românesc pretutindeni și-o încurajează în munca ei viitoare.

Gh. Maior.

Amintiri despre un învățător vrednic

Mihail Florescu

Soarta a hărăzit ca anii copilăriei mele să-i petrec în șesul Dunării, în comuna Obârșia, județul Romanați. Am trăit acolo timp de 20 de ani, împreună cu părinții mei, plecați din Porcești pentru a-și câștiga mai ușor existența, încă din anul 1900.

Dealtfel comuna Porcești este un sat în care emigrarea este un proces lent care asigură locuitorilor posibilități de traiu în afara hotarului comunei, hotar foarte redus, lipsit de fertilitate și producțiune.

În Obârșia eram trei familii de „Ungureni" noi, familia Bucșan și Apolzan din Sibiel. Ocupația principală a acestora era comerțul.

Comuna Obârșia era formată atunci din cinci cătune: Obârșia Veche, Obârșia Nouă, Câmpul Părului, Cotenii și Tabonul, toate situate la o depărtare de 2 Km. de Obârșia Veche unde era comuna de reședință.

Azi unele din aceste cătune au devenit de sine stătătoare. Școală până în timpul din urmă era numai în comuna de reșe-

dință, adică în Obârșia Veche. Copiii din celelalte cătune veniau la școală aci. Azi fiecare cătun își are școala sa.

Când s'a implinit vremea să merg și eu la școală, am dat de vestitul dascăl și îndrumător al satului, Mihail Florescu, om cu o cultură superioară pentru acele vremuri, plin de stat și cu o vastă experiență a vieții.

Întreaga viață economică și culturală a comunei, era îndrumată de dascălul Mihalache, cum îi spuneau locuitorii satului. Era atât de aproape de sufletul poporului în mijlocul căruia trăia, încât după cât știu, aproape toți locuitorii îi spuneau când se adresau lui: „Neică Mielache”.

Făcea parte din pleiada de dascăli vestiți ai lui Spiru Haret, cari au pus suflet și inimă în acțiunea de ridicare a poporului din punct de vedere economic și cultural.

În 1903 a înființat banca populară „Sprîjinul nostru” în comuna Obârșia, care a contribuit într'o mare măsură la ridicarea economică a locuitorilor acestei comune.

În afara școlii, a avut o activitate laborioasă. Zi și noapte sta la dispoziția tuturor acelor cari aveau nevoie de un sfat, sau de vre'un ajutor.

Gospodăria sa era într'adevăr o gospodărie model. Muncea pământul rațional, semăna semințe selecționate, se îngrijea de recoltarea tuturor produselor la timp, cu un cuvânt moșia sa era o adevărată „fermă model”.

Dimineața la ora 5 fie vară fie iarnă, dascălul Mihalache era în curte sau la câmp, pentru ca la ora 8 să fie în clasă.

Fire disciplinată, autoritară și cu prestigiu neștirbit, inspira tuturor respect.

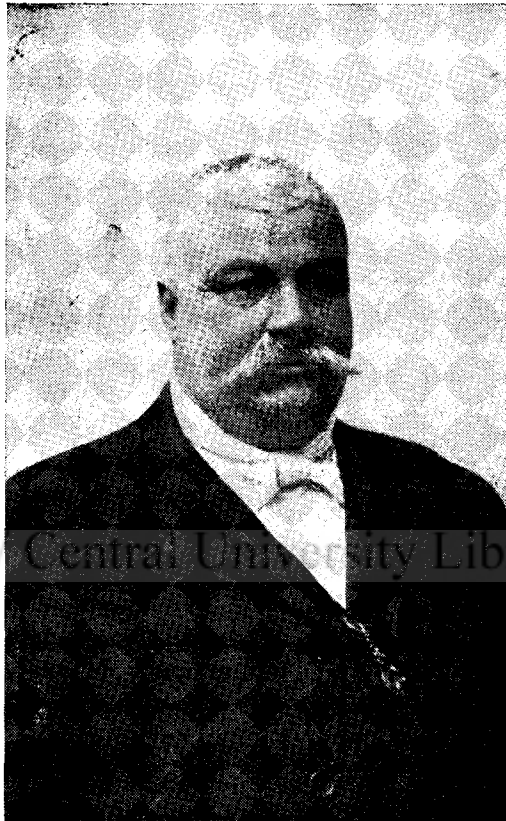
Când intra în clasă găsia întotdeauna o liniște mormântală. Noi făceam cu rândul de pază, afară, ca să vedem când vine.

Cum închidea ușa, tușea odată și zicea cu voce puternică: „Pentru rugăciune, drepți”.

Ca electrizați, săriam sus cu fața spre răsărit și cântam rugăciunea: „Doamne, Doamne, Ceresc Tată”.

Urma apoi comanda: „La loc” și ne întorceam cu fața spre catedră rămânând în picioare.

Cel care era la rând ieșea în fața clasei și spunea „Tabla adunării” pe care o repetam cu toții în cor. La ieșirea din clasă la amiazi, acelaș elev spune „Tabla scăderii”, la intrarea în clasă după amiazi, spunea „Tabla înmulțirii”, iar seara la ieșire „Tabla împărțirii”. Această operațiune se repeta în fiecare zi, de școală și fiecare era obligat să iasă afară să le spună în fața clasei, care le repeta în cor.

Mihail Florescu.

Acest procedeu l-am urmat întocmai și subsemnatul la clasa mea. Pe deoparte se memorizau aceste „table” indispensabile pentru calculul aritmetic, pe de alta, te obligau să le știe cu deplină siguranță, având a debuta în fața clasei.

Aritmetica era de altfel obiectul de predilecție al învățătorului nostru.

Ascultarea la tabla mare, se făcea în fiecare zi.

Fiecare dintre noi era scos să lucreze câte o problemă sau o parte din problemă. La ascultarea celor 4 operațiuni, sau la problemele de volum și suprafață, ca și la re-

guli: de trei simplă; de dobândă, cu aflarea capitalului, procentului și timpului; de asociație etc. nu rămânea unul care să nu fi fost scos la tablă să lucreze. Problemele pentru acasă se lucrau de toată lumea.

Nu era chip să nu-ți faci datoria.

Știți pentru ce?

Pentru că dacă nu aveai lecția învățată sau temele scrise te aștepta „răsplata“.

„Bătaia e ruptă din raiu“ ne spunea adesea.

Mi-aduc aminte că odată am încasat și eu o mumă de bătaie de n'o pot uita; nu însă pentru neîndeplinirea datoriei de școlar.

Eram în cl. III. Intr'o zi, când ne jucam prin curtea școalei, ce ne trece prin gând la vre-o patru inși, să batem niște fete. Acestea ne-au reclamat. Am fost chemați în clasă. A pus mâna pe-o nua de răchită și dă! „Impelițaților, vă satur eu de ciupeală. Așa v'am învățat eu și părinții voștri?“ Și dai peste cap, peste mâini și peste picioare, că eram desculți. M'am trezit cu vre-o trei cucuie ca nuca. Plângeam cu hohote.

Când mă duc acasă, mama mă vede plâns. Intru în casă dar nu-mi scot pălăria. Mama intrigată că nu-mi scot pălăria, bănuiește că am mâncat bătaie, dar nu știe: dela alți copii sau dela dascăl. Se apropie de mine și mângâindu-mă îmi scoate pălăria. Vede cele trei movițe și prinde a mă iscodi despre cele întâmplate. În hohote de plâns îi spun totul și mă arăt foarte revoltat pentru o bătaie așa „neomenoasă“ declarând că nu mă mai duc la școală.

Mama, pe un ton blajin, mângâindu-mă îmi zice: „Bine dragul mamei, nu te mai duce, că oamenii au nevoie de purcari, vâcari și te vei hrăni și tu în vre-un fel“.

Am înghițit una bună. Incet, încet, mi-am revenit, am pus apă rece pe cucuie și pe

la ora 1¹/₂, pun mâna pe traista cu cărți și o iau binișor spre școală.

Mama mă vede și-mi zice: „Lasă, mamă, nu te mai duce să te bată dascălul. Stai acasă“.

Am trântit ușa și-am luat-o la fugă la școală.

Și multe alte întâmplări de felul acesta am petrecut, însă un lucru mi-a rămas petcutuit de suflet.

Învățătorul nostru era un om bun la suflet cu cei buni și ascultători și vezi această credință ce ne-o formasem despre dânsul, noi elevii săi, ne făcea să-l respectăm și să-l iubim.

Ca dascăl și eu la rândul meu am urmat multe din sfaturile și îndemnurile sale. Mai ales în metoda de predare a lecțiilor am întrebuițat multe procedee de ale sale, ce mi s'au întipărit în minte odată cu cunoștințele ce ni se predau.

Mai târziu, după terminarea celor 4 clase primare, în urma sfatului său, am fost dat la școala normală, împreună cu alți cinci colegi ai mei.

Ne-a fost adevărat părinte sufletesc. În special eu, îi datoresc foarte mult, din toate punctele de vedere.

S'a stins din viață în anul 1922 în vârstă de 57 de ani, răpus de o boală năprasnică.

Mihail Florescu a fost un dascăl de elită, un om în adevăratul înțeles al cuvântului și un creștin desăvârșit.

Renașterea economică și culturală a locuitorilor din comuna Obârșia, i se datorește acestui vrednic dascăl între dascălii neamului, care poate servi ca pildă tuturor aceluia cari doresc să lase în urma lor o rază de lumină în trecerea pe acest pământ.

21 Oct. 1934.

I. N. Ciolan.

RECENSII

Problemele aptitudinii tehnice

(Dimitrie Todoranu)

Dacă nu se cunosc însușirile, aptitudinile și inclinațiile psihice ale individualității umane, în mod precis, aplicațiile psihologice sunt susceptibile de grave erori. Rezultatele de până acum, unele confirmă, altele infirmă încrederea ce s'a dat cercetărilor.

1. Privind evoluția cercetărilor, referitoare la aptitudini în general și la cea tehnică în special, se constată că punctele de vedere dela care au plecat cercetătorii, sunt hotărâtoare pentru concepțiile teoretice la care s'au oprit. Aceste puncte de vedere determinate de anumite aspecte pe care le prezintă viața în manifestările ei practice.

2. Unii cercetători privesc problema aptitudinilor din punctul de vedere al raporturilor intra și inter-individuale ce există între diferitele procese și funcțiuni psihice.

Se consideră aptitudine — pentru o persoană — aceea funcție, proces sau capacitate psihică, care depășește media celorlalte procese psihice ale aceleiaș persoane. Exemplu: în profilul psihologic al unui ins întâlnim o memorie excepțională față de seria celorlalte procese ale aceluiaș ins; memoria e deci o aptitudine pentru el.

Privind-o prin prisma raporturilor inter-individuale — individualități în grup sau colectivitate — aptitudinea e o dispoziție de dobândire a unei capacități, ale cărei posibilități de realizare depășesc media comună a indivizilor.

3. O aptitudine are ca bază întreaga individualitate. Ea este un complex de procese psihice care se compun și se descompun prin analiză. Procesele pot fi urmate de realizări superioare în diferite domenii de activitate.

Aptitudinea este o dispoziție activă ce permite unui ins să se comporte într'o formă particulară, spre a rezolva anumite probleme sau a realiza un scop.

4. a) Privitor la origina, structura și natura psihică a dispozițiilor funcționale dela baza aptitudinilor, se naște întrebarea: organizarea funcțional-configurată a aptitudinilor este nativă sau dobândită?

b) Există o singură aptitudine generală și centrală, sau există și aptitudini speciale?

c) Dacă există mai multe aptitudini, ce raport se poate stabili între ele, din punct de vedere al naturii și funcțiunii lor?

d) Care e numărul aptitudinilor și ce criteriu se poate utiliza pentru clasificarea și determinarea lor?

Se constată că orice aptitudine nu este dată prin transmisiunea ereditară, ci sub formă de predispoziție. Nu se naște nimeni pentru a fi deosebit în viață, ci poate oricine deveni, dacă sistemul cu dispoziții native și un concurs favorabil de împrejurări face posibilă dezvoltarea individuală în anumite direcții. Gradul de dezvoltare al aptitudinilor este condiționat de ereditate, exerciții și împrejurări favorabile.

O parte din aptitudini pot rămâne latente o viață întreagă, într'un mediu nefavorabil. Exercițiul poate desvolta și actualiza o dispoziție ereditară, a cărei putere este redusă în raport cu dispozițiile rămase latente.

e) Psihologia a stabilit existența unei aptitudini generale — inteligența — și aptitudini speciale, în categoria cărora se poate socoti și aptitudinea tehnică.

Inteligența este capacitatea de adaptare — cu ajutorul gândirii — la împrejurările nouă de viață. Prin aceasta se deosebește manifestările inteligente de cele instinctive.

Ideea de adaptare creiază multe dificultăți în a înțelege manifestările intelectuale, întrucât unii cercetători au observat că și instinctul se poate adapta unor anumite împrejurări.

Inteligența are un caracter de noutate al situației care determină manifestările ei, iar comportarea actelor instinctive — cu toată perfecțiunea adaptării — este universală, comună și simbolică similară la toți indivizii unei specii, sau chiar tuturor speciilor animale; un act inteligent este specific individual: de-o parte reacțiunea speței, de alta reacțiunea individului.

Mc. Dougall cere să se 'nlătore din psihologia umană termenul de „instinct”, rămânând utilizabil numai pentru psihologia animală.

Orice comportare animală — scrie Mc. Dougall — este și instinctivă și inteligentă”. În comportarea instinctivă, adaptarea inteligenții împlinește defectele sau nepotrivirile prescripțiunii native, iar fără această doză de adaptabilitate, instinctul n'ar putea să-și îndeplinească scopul său biologic.

Din cercetările făcute se pare că în orice ființă viețuitoare, instinctul și inteligența sunt unificate și una și cealaltă fiind numai semnele aceleiași realități de manifestare sau comportare.

Nu există decât separațiuni științifice.

Inteligența este socotită ca o aptitudine generală din care se desprind câteva forme ale ei, în funcție de directive de afirmare a acesteia și materialul cu care lucrează: teoretică, verbal abstractă, practică, tehnică, plastică, artistică și socială. Intre aceste forme și inteligența care le determină există anumite raporturi.

Aptitudinea tehnică este o formă a inteligenții practice, determinată de directiva interesului și factorilor temperamentalii. Inteligența practică reprezintă o formă a inteligenții teoretice generale. În cazul de față ni se pare că inteligența teoretică (calitativă) se identifică cu aptitudinea generală a inteligenții: cantitativă, globală, nivel mintal, exprimată de psihologia generală.

Cercetările experimentale au găsit corelații neînsemnate între formele calitative ale inteligenții și inteligența generală.

La Universitatea Minnoseta — America — s'au făcut cercetări, pentru a stabili teste, cu ajutorul cărora să selecționeze persoane ce prezintă aptitudini tehnice-mecanice.

Corelația. Dacă inteligența generală este capacitatea de adaptare, cu ajutorul gândirii la situațiile nouă, indiferent de materialul cu care lucrează gândirea, aptitudinile sunt totdeauna în legătură cu un anumit domeniu de activitate și realizare, accentuându-se conținutul și materialul comportării. În rezolvarea testelor de inteligență generală e vorba de cantitatea adaptării sau neadaptării, iar în cele de aptitudini, de felul realizării sau calitatea adaptării.

S'a pus mult teme pe cunoașterea aspectului extern de realizare, neglijându-se analiza funcțiilor ce o compun, abilitatea mecanică fiind mai interesantă.

Scopul cercetărilor asupra aptitudinii tehnice este, nu lămurirea problemelor teoretice, ci a metodelor de selecționare. Deci, între experiențele psihologice, făcute în vederea studiului și a profesiei, există oarecare deosebire. Nivelul mintal sau aptitudinea generală a inteligenții este un dat al psihologiei generale, iar diferitele inteligențe speciale privesc individualitățile în concertul lor individual și diferențial.

Psihologul englez „C. Spearman” lasă să precizeze raportul dintre inteligența generală și aptitudinile speciale în următoarele concepții:

1. Concepția anarhică, unde susține că succesul, în activitățile psihice, este dependent de un număr de elemente și factori care funcționează în deplină independență unul de altul.

2. Concepția oligarhică, fiecare facultate cuprinzând un număr de activități independente, însă facultatea funcționează separat de restul celorlalte.

3. Concepția monarhică, susținând că orice realizare rezultă din co-funcționarea a doi factori: unul general și altul special.

Prin analize introspective Cox dă lămuriri asupra naturii subiective a aptitudinii tehnice; el susține că factorul subiectiv al aptitudinii tehnice este înăscut.

O serie de date susțin că factorii determinanți ai inteligenții ar fi de natură străină inteligenții, iar altă grupă afirmă că aceste

tipuri ar fi în funcție de exigențele materialului de comportat.

Altă explicație a tipurilor de inteligență și aptitudini se poate da în legătură cu mediul ambiant, ținând seama de oportunitățile înăuntrul cărora s'a desfășurat procesul evoluției individuale.

Preocuparea din mediul familiar și social îi creiază, nu numai un bagaj de cunoștințe dar îi dezvoltă anumite interese și tendințe predominante. Exercițierea proceselor psihice, într'un anumit domeniu de fapte se dublează cu cunoștințe și, când bagajul acestor cunoștințe este definit în legătură cu o anumită categorie de fenomene, inteligența ia coloratura calitativă a uneia din aceste categorii (teoretice, tehnice, sociale, etc.), pe baza materialului predominant. Dificultatea acestor doi factori, care activează împreună, a făcut pe unii psihologi să creadă că apariția aptitudinilor este în funcție de ocazie și experiență, conchizând că aptitudinile, în orientarea profesională, se bazează pe iluzii și erori și prezintă în consecință, pericole pe care le poartă cu sine orice eroare. Mc. Dougall face distincție între abilitatea notorică — care este restrânsă la activitatea mușculară — și cea mecanică, folosită pentru

un anumit fel de muncă : întrebuințarea instrumentelor, etc.

În altă parte aptitudinea mecanică este definită ca, fiind abilitatea de a reuși în munca de natură mecanică, face capabilă pe o persoană să lucreze cu instrumente.

Criteriile utilizabile în determinarea aptitudinii mecanice sunt :

- a) Calitatea execuției unui produs dat ;
- b) Cantitatea sau elementul de creație din produsul mecanic ;
- c) Simțul mecanic ;

Din rezultatele întreprinse asupra calității și cantității aflăm că repeziciunea și cantitatea muncii nu constituie o dovadă asupra aptitudinilor.

Din cercetările lui Stenquist, care stabilește un raport între coeficienții, inteligenții și aptitudinile tehnice, tragem concluzia că inteligența nu se confundă cu aptitudinea tehnică, dar că în aptitudinea tehnică participă și inteligența.

Aptitudinile tehnice se pot determina pe teren practic, muncă manuală, mecanică, al căror nivel superior îl formează inteligența practică.

Nic. Dineă, învățător,
Școala de Aplicație — Sibiu.

„El“ și „Ea“

(Doi învățători) de Nicolae D. Marin, inv.

Generația nouă de învățători se manifestă printr'o vădită înclinație spre scris. Așa cel puțin îmi explic eu apariția atâtor reviste și ziare conduse de învățători.

Unii dintre ei cum sunt Barbu Iordan, I. I. Alexandrescu, Hondrilă, M. Ispin și alți mulți, al căror nume îmi scapă, fac cinste breslei, prin ceea ce am dat literaturii românești.

Cu apariția cărții „El“ și „Ea“ numele lui Nicolae D. Marin vine să îngroașe rândurile celor ce reprezintă cu cinste învățătoria în literatură.

În cartea de mai sus centrul acțiunii — cum era și natural — este satul, iar eroii doi învățători (soți).

„Într'un sat ca multe altele... cu bărbați, cu femei și... cu copii"... unde învățătorii unii nu voesc, iar alții nu sunt lăsați să stea mai mult de un an, Statul trimite pe Traian Dascălu, tânăr inv., care vine cu hotărârea să muncească pentru ridicarea satului său.

Este primit cu oarecare indiferență de autoritățile comunale și așteptat cu deosebită curiozitate de Budeneni care vor să-l cunoască.

Face cunoștință cu locuitorii satului în biserică unde le vorbește despre însemnătatea școlii fiind început de an școlar.

Fiindcă Budenii beau toți banii ce agonisesc în cârciuma lui Moritz, învățătorul

organizează cu copiii serbări școlare, reușind astfel să îndrepte pe mulți din calea rătăcirii.

În biserică fiecare cântăreț cântă cum știe.

Traian Dascălu face ca în locul acestora să cânte corul bisericesc atrăgând astfel tot mai mulți credincioși.

În locul școlii vechi și necorespunzătoare învățătorul clădește un local frumos și igienic.

Se căsătorește cu d-șoara Maria Lăzăreanu învățătoare în postul al II-lea și împreună înființează pe lângă școală muzeu școlar, cooperativă școlară, farmacie școlară etc., iar pentru săteni bibliotecă populară, bancă populară, cooperativă populară etc., reușind astfel să schimbe fața satului și felul de viață a locuitorilor.

Pentru toate câte au făcut deși neașteptată le vine ca recompensă răsplata muncii cl. I.

Dela început și până la sfârșit, din lucrarea lui Nicolae D. Marin respiră un optimism sănătos și reconfortant care este cu atât mai necesar și mai de valoare cu cât generația de astăzi se sbate în lanțurile unui scepticism bolnav și periculos, de multe ori nejustificat, mai ales la tineret.

Traian și Maria Dascălu nu cunosc sau nu vor să cunoască piedicile ce stau în calea realizărilor.

„El” și „Ea” poate servi de îndreptar nu numai pentru învățători, dar și pentru cei care n'au putut, s'au n'au voit să facă până acum ceva, în satul lor.

Desigur că nu toți vor putea face ceia ce au realizat Maria și Traian Dascălu, dar cât de cât, ca să justifice existența învățătorului în sat și să răsplătească sacrificiul pe care-l face Statul pentru locuitorii săi, fiecare învățător, oricât de puțin talentat ar fi, poate să facă.

Învățătorul care nu încearcă să-și scoată, atât satul, cât și pe el din anonimat, care nu încearcă să schimbe felul primitiv de viață în care se sbat multe din satele noastre, își semnează singur actul de condamnare.

Totul se face însă printr'o neprecupețită și continuă muncă, fără să așteptăm de undeva răsplată.

Cartea lui N. D. Marin trebuie cu atât mai mult citită de învățători, cu cât e suflet rupt din sufletul lor și viață din viața lor.

Este un frumos și sincer imn închinat muncii celor ce necunoscuți își deapănă viața în întunericul satelor.

Tânăr învățător, reprezentant de elită al generației sale, dl N. D. Marin dă în paginile din „El” și „Ea” o admirabilă iconă a muncii desfășurată de doi soți învățători, pentru transformarea și înălțarea unui sat.

Ceeace săvârșesc Traian și Maria Dascălu pentru copiii, în școală, pentru părinții acestora, în afară de școală, e cel mai frumos program de activitate pe care l-ar putea urmări un învățător”, scrie dl D. V. Țoni în prefață despre autor și cartea sa.

N. C. Verzescu.

„Doctorii spun că oftica la început e ușor de vindecat dar greu de cunoscut, dar în scurgerea timpului, dacă n'a fost cunoscută și vindecată dela început, devine ușor de cunoscut dar greu de vindecat. Tot așa e și cu trebile statului. Dacă se cunoaște — și aceasta nu e dat decât înțelepților — răul chiar de când se ivește, atunci poate fi repede înlăturat; dacă nu se cunoaște însă la timp și îl lăsăm să crească, așa ca să-l vadă oricine, nu mai e nici un mijloc împotriva sa”.

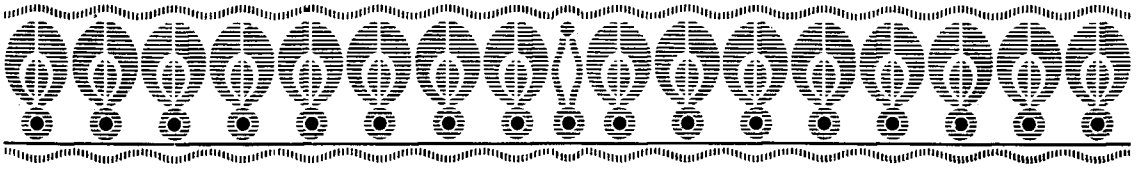
MACHIAVELLI.

„Amenințarea voastră nu mă inspăimântă; căci sunt așa de bine înarmat prin onestitatea mea încât amenințarea trece ca suflarea unui vânt fără putere”.

SHAKESPEARE.

„Nu este cu adevărat lucru mai fericit în lume și mai folositor și vieții acesteia și celei viitoare, decât unirea și dragostea între frați. Și frații sunt și cei de o credință și de o patrie”.

VENIAMIN COSTACHE.

Știri și informațiuni

Cu ocaziunea ținerii adunării generale a asociației noastre s'au expediat 27 telegrame, una M. S. Regelui și alta dlui Dr. C. Angelescu, la care s'au primit următoarele răspunsuri:

„M. S. Regele mulțumește călduros pentru încredințarea de devotament adusă în numele învățătorimii din ținutul Sibiului cu prilejul congresului județean”. Secretarul particular al M. S. Regelui.

„Vă mulțumesc din adâncul sufletului pentru cuvintele ce mi-ați adresat și vă rog exprimați tuturor dascălilor adâncă mea recunoștință asigurându-i de toată dragostea și solitudinea mea”. Ministru doctor Angelescu.

Din istoria cărții.

Dacă și-ar lua cineva osteneala să facă o statistică a tuturor cărților apărute în Europa, dela inventarea tiparului și până în zilele noastre, desigur că numărul cărților eșite de sub teasc ar impresiona.

Cât a evoluat această industrie, se poate vedea din faptul, că în 1749 a apărut la Frankfurt cel dintâi catalog de cărți tipărite între 1564—1749.

În intervalul 1564—1664, cărțile eșite din tiparnițe crește cu 250 bucăți noi. Dar numărul acesta crește vertiginos între 1664—1846, adăugându-se la cele anterioare încă un număr de 11.086 de diferite cărți.

Astăzi acest stoc e mult mai ridicat ca mai înainte.

Probleme școlare în

Polonia.

Între problemele de educație națională, se numără în Polonia și turismul. Aceasta ramura de activitate e în strânsă legătură cu educația fizică. Pentru promovarea și directiva acestei importante preocupări, s'a înființat în Ministerul Instrucțiunii o secție, pedinte de O. N. E. F. polonez, care se ocupă numai cu această chestiune, adecă cu turismul școlăresc.

Elevii excursioniști ai Poloniei sunt găzduiți noaptea în case de adăpost, anume construite în locurile cele mai potrivite ale țării, dar mai ales în localitățile istorice, unde elevul vine în contact cu icoana terenului, unde s'au desfășurat evenimentele vrednice de reținut.

Acțiunea aceasta de educație națională prin turism, s'a început abia în anul 1927, când cu ajutorul statului s'au ridicat 41 case de adăpost cu 800 paturi.

Până în 1933 numărul acestor case a crescut la 152 cu 3814 paturi. În acest an numărul excursioniștilor școlari a fost de 123.000.

În anul 1934 s'au mai construit încă 10 adăposturi, cu câteva sute de paturi.

Numărul excursioniștilor a fost în proporție de 70 procente elevi și 30 procente învățători, profesori. După sex, raportul a fost de 57 procente bărbați și 43 procente femei.

Întâietate în aceste adăposturi au grupurile de elevi și eleve, de orice categorie și vârstă, dacă sunt conduse de profesori etc. Urmează grupurile de elevi, fără conducători și în urmă învățătorii, profesorii, fără elevi.

Taxa pentru o noapte e foarte mică, dela 4—20 Lei.

Când vom ajunge și noi, să putem avea așa ceva în țara celor mai dese frumuseți și a celor mai numeroase locuri de însemnătate istorică?

Cărți botezate simbolic.

În anul 1297 dogele Gradenigo din Veneția a catalogat numele familiilor nobile într'o carte, care s'a numit „Cartea de aur”. În 1848 un agent al poliției din Drezda a deschis „Cartea neagră” a tuturor indezirabililor și a primejdioșilor pentru siguranța publică.

Iar pe vremea lui Ludovic al XV-lea și Ludovic al XVI-lea s'a inventat „Cartea roșie”, în care se înseamnă cheltuelile acestor doi regi.

Titlurile lor s'au păstrat până în zilele noastre și sunt folosite în diplomație, ba chiar și în cluburile noastre politice, unde selecționarea valorilor se face după criteriile, cari ne-au adus, unde suntem.

Publicații primite la Redacție.

„Căminul Nostru”, Organul Asociației Inv. din jud. Caliacra.

„Revista Școlii”, Organul Asociației Inv. din jud. Botoșani.

„Învățământul Primar”, Organul Asociației Inv. din jud. Făgăraș.

„Plaiuri Hunedorene”, Organul Asociației Inv. din jud. Hunedoara.

„Școala Vremii”, Organul Asoc. Inv. din jud. Arad.

„Învățătorul Tulcean”, Organul Asociație Inv. din jud. Tulcea.

„Voința Școalei”, Foaia Învățătorilor din Bucovina, apare la Cernăuți.

„Răsai Soare...”, Revistă pentru răspândirea metodelui activ, Blaj

„Izvoarașul”, Revistă de muzică, artă națională, folklor, teatru sătesc, apare în com. Bistrița-Mehedinți.

„Viața Satelor“, Revistă pentru popor, apare în com. Cornești-Dâmbovița.

„Timocul“, Revistă culturală. Organul Soc. Cult. „Timoc“, București.

„Neamul Nostru“, Foaie săptămânală pentru cultură, știință și artă, apare în Sf. Gheorghe.

„Ramuri“, Rev. de cult. gen. și critici, Craiova.

„Sibiul Literar“, Rev. de literatură și cult. gen. Sibiu.

Cărți apărute.

„Misiunea învățătorului“, este titlul cărții, care își așteaptă apariția. Ea cuprinde 17 conferințe pentru popor și un adaus sub numirea „*Infăptuiri școlare*“ de Izidor Dopp, directorul școlii primare de Stat Nr. 2 mixtă, „Dr. C. Angelescu“ din Sibiu.

Di inspector general școlar Petre R. Petrescu, la loc de prefață, îndemnând învățitorimea să citească această carte scrie: „*Conferințele sunt desfășurate pe înțelesul poporului, al copiilor de școală; sunt anima-toare, îndemnătoare spre acțiune. Sunt un material viu de școală socială activă.*

Prin ele se va ajunge în scurt timp, dacă vor fi finite de toți învățătorii noștri români, să înălțăm cu un grad starea culturală nu prea înaintată de azi și să creem în lumea satelor un curent sănătos pentru cele mai frumoase scopuri ce caracterizează un popor cult“.

Cartea va cuprinde 12—15 coale de tipar, format mijlociu și va costa circa 80—100 Lei. Se poate procura dela autor.

Invităm pe toți învățătorii iubitori de viață casnică morală, pe ceice gospodăresc, pe cei cu dragoste de biserică, neam și patrie să o aboneze, în interesul lor bineprinceput.

„*Trista condițiune a omului care s'a dat odată la rele este așa fel că el nu se mai poate opri. Indată ce începe să se îndoiască asupra naturei acțiunilor sale, indată ce întreveđe că se rătăcește, în loc de a da îndărăt, el se aruncă înainte, ca și cum ar vrea să se năucească și să îndepărteze lumina conștiinței care-l înconjoară. Ca să se oprească, ar trebui să se liniștească, să se examineze și să-și facă o judecată îngrozitoare pe care nici un om n'ar avea curajul s'o facă“.*

THIERS.

„*Cântarea-i mângăierea celor ce pățimesc“.*

D. PETRINO.

„*Metoda integrală*“. pentru predarea scris-cetitului în școala primară, de Stroe Postelnicu, a apărut în Editura „Tipografiile Române Unite“, Calea Rahovei 42, București.

Cu această metodă, care procură elevilor veselie și dragoste de școală, învățătorii își păstrează tineretea și copiii și-i fac prieteni.

Costă 40 Lei. Se găsește de vânzare la editură, librării și autor, școala No. 4 de băeți Brăila.

In editura *Cartea Românească* din București a apărut Calendarul Gospodarilor pe 1935. Intocmit de Dr. I. Simionescu, Profesor universitar și membru al Academiei Române. Calendarul apare de 15 ani și a ajuns carte de cetire anuală a cărturarilor din sate și orașe. Materialul din anul acesta e mult mai bogat, căci pe lângă literatură aleasă, se ating diferite chestiuni interesante din domeniul Științelor din lumea întreagă. Numeroase figuri instructive ilustrează textul. Prețul mic tocmai spre a putea fi luat și de cei nevoiași. (20 Lei).

Poșta Redacției

Dlui S. Fl. și altora. Rugăm a scrie articolele pentru revistă numai pe o față a hârtiei. E cea dintâi condiție a scrisului pentru tipar. Asemenea să se scrie citeț și nu prea lung. Vă feriți de cuvintele prea radicale. In limba noastră să găsec expresii frumoase pentru exteriorizarea oricărei gândiri. Din sate așteptăm comunicări, din cari să respire viața simplă, dar plină de poezie și preocupări sătești.

„*Cine crede că prin profesarea unei serii de fraze a înlocuit munca, deci libertatea și cultura, ccela se prenumără, fără s'o știe, între paraziții societății omenești, între aceia cari trăesc pe pământ spre blestemul, rușinea și demoralizarea poporului“.*

EMINESCU.

„*Cel ce spune o minciună, nu știe ce mare sarcină își impune; pentru a păstra aceasta minciună, va fi nevoit să inventeze încă alte douăzeci.*

POPE.

„*Actuala generație a cochetat mult timp cu țărănimea; ar fi timpul să înceapă a o iubi cu sinceritate“.*

REMBRANDT ALS ERZIEHER.

EDITURA
„NATIONALA”

S. CIORNEI

Societate Anonimă

BUCUREȘTI — STRADA SFÂNTA VINERI No. 12.

Cea mai bine asortată cu tot felul de cărți didactice pentru cursul primar și secundar. Autorii cei mai încrecați au colaborat la alcătuirea manualelor editate.

Cereți noule cataloage pentru cursul primar și secundar, precum și manuale pentru consultare. Se trimite gratuit la cerere.

CULTURA ROMÂNEASCĂ

SOCIETATE ANONIMĂ

BUCUREȘTI

STRADA PITAGORA No. 18.

Introduceți în anul școlar 1934—35, manualele de curs primar complet dela cl. I—VII, lucrate de autori cu renume bine stabilit și editate de „Cultura Românească”.

Cereți cataloage și manuale pentru consultare.

Se trimite gratuit la cerere.

Recomandăm

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Tipografia - Librăria - Compactoria

„DACIA TRAIANĂ” - SIBIU

Piața Unirii No. 7. Telefon 168. (În curte înapoi)

Toate manualele de curs primar, complimentar, rechizite, caiete, imprimate etc., etc., livrează cu prețuri ieftine și în condițiuni avantajoase.

Sumarul:

Literatură — Artă.

Imnul nostru (poezie)	N. Nicoară-Dobârceanu
Dascălul Chiperea	Petrea Dascălul
Invățătorul	Gh. Nistor

Invățământ — Educație.

Munca inchinată idealului	Teodor Vâjdea
Cinematograful ca mijloc de educație și instrucție școlară	L. Bologa
Geografia în școala primară	P. N. Apolzan
Școala primară și orientarea profesională	Ștefan Potcoava
Lecție practică la cl. I. „Scris-cetit”	N. Dincă

Viața culturală și națională a satului.

Serbări culturale	I. Simionescu
Rolul învățătorilor în opera de consolidare a statului	Gh. Nistor
Scrisoare revizioniştilor (poezie)	Ioan Tatu
Cercetășia	Ioan Tănase

Viața economică a satului.

Spicuiuri din viața satului	Petrea Dascălul
Congresul cooperației din Ardeal	Mina I. Grădinaru

Viața administrativă a satului.

Propuneri privitoare la transferările de notari	D. Guranu
Protipendada satelor	D. Tipuriță

Oameni și fapte.

O comemorare	*
Praznicul Școalei Normale „A. Șaguna”	Gh. Maior
Amintiri despre un învățător vrednic	I. N. Ciolan

Recensii.

Problemele aptitudinii tehnice (D. Todoranu)	N. Dincă
„El și Ea” de Nic. D. Marin	N. Verzescu

Informații.